

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV
35 letGLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Dan KŽK Gorenjske

V sproščenem vzdušju dneva KŽK Gorenjske so se delavci pogovorili tudi o letošnjih uspehih in slabostih ter o nadaljnjih ciljih, med katerimi izstopata povečanje kmetijskih površin in večja intenzivnost proizvodnje — Priznanja delovnim jubilarom in najprizadenejšim delavcem

drugi dejal: »Letos načrtujemo, da bomo ustvarili 7,07 milijarde celotnega prihodka. V šestih mesecih smo dosegli več kot 51-odstotnega. Vendar pa ima podatek, ki kaže na uspešnost poslovanja, tudi drugo plat. Količinsko proizvodnjo smo uresničili le 40-odstotno. To pomeni, da smo prišli do dobrega rezultata predvsem na račun prometa blaga, saj je v polletju samo temeljna organizacija Agromehanika presegla količinski plan.«

Seveda pa nedoseganje načrtov ni zgolj plod slabega dela. Nasprotno: ne kaže prezreti sezonskega značaja proizvodnje v kmetijstvu in kooperaciji, na drugi strani pa tudi nesistematske politike cen, ki je glavni vzrok za polletno izgubo v temeljnih organizacijah Mesoizdelki in Mlekarna. Delavci so pripravili izkoristiti vse notranje rezerve, kar jih je še ostalo, vendar pa opozarjajo na prevelik razkorak med družbeno dogovorjenimi, nabavnimi in prodajnimi cenami.

Jože Kavčič se je dotaknil tudi ciljev KŽK Gorenjske. »Naša pot mora biti usmerjena predvsem v še

večjo intenzivnost proizvodnje, v povečanje površin za pridelavo žit, krmil in krompirja, površin za sadjarje, v ovčarstvo, ob tem pa moramo zagotoviti našim živinorejcem vse, da bo lahko prireja mesa in mleka zadovoljila naše potrebe,« je dejal. »Kajti če ne bomo ustvarjali dohodka in ga vlagali v povečanje surovinske osnove, če se ne bomo dohodkovno povezovali v reprodukcijski verigi, potem bo lahko naš razvoj v naslednjih letih zelo nejasen in celo kritičen.«

Pred nami so nekatere nove naložbe. Potrebno bo obnoviti polnilnico v Oljarici, postaviti nekaj sodobne opreme v predelavi mesa, medtem ko moramo sirarni preskrbeti dovolj mleka, da bo lahko izkoristila vse zmogljivosti. Zato je toliko bolj nujno, da naši mešalnici močnih krmil zagotovimo surovine, na drugi strani pa tudi dovolj gnojil in semen, da bomo imeli prihodnje leto čim boljše pridelke.«

Na dnevu KŽK Gorenjske so se z nagradami in priznanji spomnili tudi dolgoletnih in posebej prizadevnih sodelavcev.

H. Jelovčan

V Podvinu zadovoljni z obiranjem in prodajo — V plantažnem nasadu jablan Resje pri Podvinu imajo v teh dneh polne roke dela. Vendar so zadovoljni. Na začetku so bili kar malo zaskrbljeni, kako bodo prodali letošnjo rekordno letino. Zdaj pa kaže, da bodo vsa jabolka lahko prodali. Zgodnje sorte, koksornažno reneto in zlato parmeno so že obrali in v glavnem tudi prodali. Med večjimi odjemalci so letos Tozdi Iskre, Bolnišnica Golnik, ŽTP, manjša podjetja in šole; pa tudi številni zasebniki prihajajo vsak dan v Podvin. Ta teden so začeli obirati jonatan, konec meseca pa bodo še zlati delišes. Prek 200 obiralcev je obralo jesenske sorte v treh dneh in če jim bo vreme še naprej naklonjeno, si ne delajo skrbi tudi z zimskimi sortami. Čeprav niso dobili odgovora na ponudbo, da bi njihova jabolka tudi izvozili, se vseeno lahko pohvalijo, da je glas o kvaliteti podvinskih jabolk segel tudi prek meja. Med kupci so namreč vse bolj pogosti tudi zasebniki iz sosednje Avstrije, pa tudi iz Zvezne republike Nemčije, ki sami pridejo v Podvin po jabolka. Na sliki: Obraba jabolka takoj razvrstijo po kvaliteti.

V SREDISCU POZORNOSTI

Uvoz zaradi izvoza

Najpomembnejša naloga jesenskega obdobja je okrepiti proizvodnjo, in sicer je treba spodbuditi predvsem tiste delovne organizacije, ki nas bodo z občutno večjo proizvodnjo in izvozom hitreje reševale iz težav. Spodbuditi moramo tisto proizvodnjo, ki lahko z malo devizami poveča izvoz, predvsem na konvertibilni trg.

Izvoz je namreč temeljni pogoj za obstoj, ne le sedaj, temveč tudi v prihodnjih letih. Od uresnitve te naloge je odvisno delovanje našega gospodarstva, od tega je odvisna zunanja likvidnost države in tudi boljša oskrbljenost domačega tržišča. Takšno ureditev bi morali sprejeti in spodbujati prav vsi proizvajalci, kajti minili so časi, ko se je denar za uvoz dobival v nekakšni državni blagajni brez dna.

Vendar izvozni rezultati ne sledijo zastavljenim ciljem, zlasti na konvertibilnem trgu. Dosedanji izvoz na ta trg je nekaj pod 6 milijard dolarjev, kar je le malo več od letošnjih obveznosti vračanja kratkoročnih in dolgoročnih dolgov tujim upnikom. Da bi dosegli načrtovani izvoz, bi morali do konca leta vključno s septembrom, povečati izvoz na konvertibilni trg za 30 odstotkov, oziroma od sedanjih 450 na 645 milijonov dolarjev mesečno.

Toda večji izvoz je predvsem odvisen od večjega uvoza surovin in drugega repromateriala za izvozno gospodarstvo, ker sedanje skromnejše uvozne možnosti omejujejo nadaljnji razvoj dobrih gospodarjev. Zato je zvezna gospodarska zbornica pripravila načrt »uvoza zaradi izvoza«, ki ga gospodarstveniki nestrpnijo pričakujejo. Do konca leta bi tako uvozniki prišli do potrebnih surovin za delo in bi izpolnili izvozne obveznosti.

Druga možnost večjega uvoza materialov za proizvodnjo pa se nakazuje, če bi pri naših dolžnikih uvedli plačevanje v surovinah, namesto v denarju. Tako bi denimo lahko iz Sudana, ki našim izvoznikom dolguje 24 milijonov dolarjev, uvozili bombaž, ki ga krmav potrebuje tekstilna industrija, saj ji že grozijo zastoji zaradi pomanjkanja surovin. Za tak ali podoben način bi lahko do konca leta uvozili kar za 200 milijonov dolarjev surovin in repromateriala.

L. Bogataj

Delegatske izkušnje

V jeseniškem klubu samoupravljalcev se zavzemajo, da bi resolucijski dokumenti za sindikalni kongres vsebovali tudi načela vloge in metod dela klubov samoupravljalcev

Jesenice — V osnutku resolucije Zveze sindikatov za 10. kongres jeseniški sindikalni delavci med drugim pogošajo opredelitev vloge funkcije kluba samoupravljalcev. O tem so razpravljali tudi na seji jeseniškega kuba samoupravljalcev in imenovali tričlansko komisijo z nalogo, da oblikuje pripombe in predloge kot dopolnitev resolucije.

Na Jesenicah predvsem menijo, da bi morali konkretno opredeliti področja in usmeritve, za katere so klubi oblika in metoda dela družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikatov. Klubi samoupravljalcev naj bi se organizirali na delegatski osnovi, svoje prizadevanje pa bi morali usmeriti v izmenjavi takih samoupravnih izkušenj, ki pospešujejo smotno gospodarjenje in prispevajo k stabilizaciji gospodarstva. V programskih usmeritvah kluba naj bi zavzemalo pomembno mesto izobraževanje in usposabljanje samoupravljalcev.

V jeseniški občini so izdelali predlog za dopolnitev resolucije 10. kongresa Zveze sindikatov na teh pripombah in predlogih. Zveza sindikatov naj bi si prizadevala za uveljavljanje klubov samoupravljalcev kot posebne samoupravne skupnosti delavcev in občanov ter za njihov razvoj in delovanje pri usmerjanju in bogatitvi samoupravnih socialističnih odnosov in samoupravne prakse. Klubi samoupravljalcev se

morajo uveljaviti kot oblika in metoda dela zveze sindikatov pri izmenjavi samoupravnih izkušenj, svetovanju in nudenju pomoči, preučevanju in pospeševanju samoupravne prakse, izpopolnjevanju in usposabljanju delavcev in občanov za samoupravljanje in družbenopolitično delo. Svojo programsko naravnost morajo klubi samoupravljalcev uresničevati s samoupravnimi sporazumi o načrtovanju dejavnosti in s svobodno menjavo dela, s čimer se bodo zagotavljala sredstva za uresničevanje nalog na osnovi interesov in potreb delavcev ter občanov pri razvijanju samoupravnega življenja.

D. S.

Sporočila
v Glasu imajo
vedno uspeh

Pred kongresom slovenskih sindikatov

Podpora izvozu

Razprava o ekonomskih odnosih gorenjskega združenega dela s tujino in vlogi sindikata — Poučna razmišljanja in vrsta predlogov za sistematično mednarodno delitev dela

Kranj — Na pobudo medobčinjskega sveta Zveze sindikatov za Gorenjsko so se v delovni organizaciji IBI zbrali gorenjski delegati za kongres zveze sindikatov Slovenije. Prisotni so bili tudi predstavniki Zveze sindikatov Jugoslavije. Beseda je bila o mednarodni delitvi dela ter o premagovanju gospodarskih težav s sistematično uveljavljanjem ekonomskih odnosov s tujino.

Na področju menjave s tujino je tudi gorenjsko gospodarstvo dokaj odvisno od zahodnega tržišča, tako pri uvozu surovin s tega področja, kot tudi nakupu tujega »znanja«. Obstoječa predstavila gorenjskemu gospodarstvu velik problem, problem je tudi notranja ureditev zunanjo-trgovinskih razmerij, od obvezne združevanja deviznih sredstev, uveljavljanja uvoza in odtegovanja

dohodka velikim izvoznikom. Razpravljali so predlagali nekatere rešitve, kako urediti sistem ekonomskih odnosov s tujino, da njegove slabosti ne bodo puščale bolečih sledi in da jih ne bo še bolj boleče občutil delavec.

Devizni režim bi bilo treba enotno urediti za vso državo. Selektivni uvoz je še vedno nujnost racionalnega poslovanja z devizami, vendar le do tiste meje, ko ne trpi proizvodnja. Sistem spodbujanja izvoza je premalo logičen, saj izvozno usmerjena delovna organizacija ni na boljšem kot tista, ki ne izvažata. Večji izvoz pomeni le odtegovanje dohodka. Gospodarjenje v reproverigah naj poteka brez republiških meja, še toliko bolj pa se mora povezovati regijsko gospodarstvo. Sklenjene sporazume o gospodarskem sodelovanju posamezni člani v reprodukcijski verigi prikrajajo v svoj prid ali pa se jih ne

drže, takoda večkrat prihaja do izsiljevanj kot do sodelovanja za kupni blagor. Prevečkrat za ureditev tovrstnih ekonomskih razmerij ličemo na pomoč državno administracijo, čeprav imamo ustrezne samoupravne sporazume. Dolgoročneje povezave na tujih trgih in boljša kakovost in organizacija dela doma bi morala omogočiti prihodnost našega gospodarstva.

Take in podobne ugotovitve so nizali predstavniki delovnih organizacij izvoznikov, sindikalni delavci in delegati. Ugotovitve kajpak niso nove, zanimiv pa je prispevek posameznih delovnih organizacij izvoznikov, ki z različnimi izkušnjami na področju mednarodne delitve dela kujejo predloge. Sava je med svoje usmeritve na primer zapisala, da se bodo morali poslej bolj zanesti na lastno znanje, na domače surovine, iskati nova svetovna tržišča, v proizvodnji pa se zateči k manj zahtevnim izdelkom, če jih bo ekonomski položaj bolj privlačil. IBI predlaga, naj imajo pri selektivnem uvozu prednost najsposobnejši (IBI je prav gotovo med njimi). Železarna se spotika ob sistem stimuliranja izvoza, ki se zdalec nima enotnih meril... Sindikat bo tudi v prihodnje podprl tiste razvojne načrte, ki bodo sloneli na izvozu, kajti to je naša eksistenčna nuja. Ker pa ga ne moremo vpeti v občinske ali regionalne meje, naj bi o pripombah in predlogih, ki so jih izrekli v razpravi, glavno besedo spregovorila resolucija zveznega sindikalnega kongresa.

D. Ž. Zlebir

Reorganizacija občinske uprave

Radovljica — Izvršni svet radovljiške občinske skupščine je na zadnji seji pregledal pripravljene osnutek sprememb in dopolnitev odloka o organizaciji občinske uprave. Delegati občinske skupščine so že večkrat zastavili vprašanje, kaj se bo izboljšalo pri organizaciji sprejemne pisarne, nasploh pri storitvah občanom. Zato je izvršni svet sklenil, da je treba reorganizacijo občinske uprave temeljito pripraviti, o njej morajo predhodno razpravljati kolegijski upravni organi in delovna skupnost občinskih upravnih organov ter družbeni svet za družbenopolitični sistem. Predhodne razprave bodo usmerile v racionalizacijo dela občinske uprave, izboljšanje storitev občanom in boljše delovanje delegatskega sistema. S teh treh vidikov bodo pripravili tudi obzorožitev predloga sprememb in dopolnitev odloka zborom občinske skupščine.

Množičen odziv — Blizu štiristo delovnih ljudi in občanov iz kranjske občine je v soboto med 8. in 15. uro na strelišču v Struževem preizkusilo svoje strelske sposobnosti. Množičen prostovoljen odziv je vključil visoke obrambno zaščitne zavesti in prispevek občanov različnih starosti in spolov k letošnji množično zasnovani akciji Nič nas ne bo presenetiti. Pohvalno je, da so se organizatorjem — občinskemu odboru za teritorialno obrambo, občinski konferenci Zveze rezervnih vojaških starešin, strelski zvezi Kranj in sekretariatu za ljudsko obrambo — odzvali tudi občani, ki doslej še niso streljali z vojaško puščabo. Ob strelišču je bila zanimiva razstava orožja enot teritorialne obrambe, ki so si jo poleg udeležencev množične strelske akcije ogledali tudi kranjski taborniki. Srečanje s preskusom strelskih sposobnosti na strelišču v Struževem bo postalo tradicionalno. — C. Zaplotnik

Veriga in Almira premalo izvažata

Med izvozniki, ki v primerjavi z lanskim letom dosegajo slabše izvozne rezultate so Veriga iz Lesc, Almira iz Radovljice, Elmont z Bleda in Filbo iz Bohinjske Bistrice — Izvoz se ni postal trajna razvojna usmeritev radovljiškega gospodarstva

Radovljica — Radovljiško gospodarstvo je v prvi polovici letošnjega leta v primerjavi z enakim razdobjem lani izvozilo za 9 odstotkov več, vendar ni uresničilo izvoznega načrta. Na tuje so prodali za 21,5 milijonov dolarjev, od tega na konvertibilno področje za 14,3 milijone dolarjev izdelkov, s čimer je bil na konvertibilnem področju izvoz manjši od načrtovanega. Podobno kot leta nazaj je tudi letošnji izvoz Gorenjske in Slovenije. Tako v radovljiški občini količnik znaša 1,87,

na Gorenjskem 1,07, v Sloveniji je še nižji.

Podatki za letošnjih sedem mesecev pa povedo, da je radovljiško gospodarstvo 50,7 odstotno uresničilo letošnji izvojni načrt, na tuje je prodalo za 28,8 milijonov dolarjev izdelkov. Če pogledamo le industrijo, nam podatki povedo, da je izvozila za 17 odstotkov več kot lani v enakem razdobju, izvojni načrt pa je uresničila 50,6 odstotno.

Med izvozniki, ki svojih izvoznih načrtov letos ne izpolnjujejo, so Veriga iz Lesc, Almira iz Radovljice,

Elmont z Bleda in Filbo iz Bohinjske Bistrice. Izvršnemu svetu radovljiške občinske skupščine so posredovali zahtevane podrobnejše obrazložitve slabših izvoznih rezultatov.

Izvojni načrt Verige je letos 8 milijonov dolarjev, v sedmih mesecih je na tuje prodala za 2,3 milijone dolarjev izdelkov, s čimer je le 33-odstotno izpolnila načrt. Veriga kot razloge manjšega izvoza navaja, da so bili pogoji zunanjetrgovinskega poslovanja dodobra znani šele maja, kar je zavleklo tudi sklepanje izvoznih pogodb. Iz objektivnih razlogov je padel izvoz v Romunijo in Poljsko. Svoj odsev imajo v vrednosti izvoza seveda tudi tečajne razlike. Med razloge so v Verigi zapisali še pomanjkanje izdelavne materiala, zastarelo strojno opremo. Do konca leta imajo s konvertibilnega trga zagotovljenih še za 4 milijone dolarjev vrednosti naročil, s klirniškega pa za 1,7 milijonov dolarjev. S tem bo v Verigi izvoz predstavljal četrtino celotne letne realizacije.

Leska Veriga je v preteklih letih krepko povečala izvoz, lani je bil kar štirikrat večji v primerjavi z letom 1970. V okviru občine je opredeljena kot nosilec razvoja, zato mora izvozna usmeritev postati trajna koncepcija njenega razvoja, pravijo v občini in dodajo, da bo Veriga morala v prihodnjih letih z izvozom doseči 30 odstotkov celotnega prihodka. Brez dvoma pravega ekonomskega motiva za izvoz Veriga zdaj nima, saj je zaprt uvoz opreme, za katero bi rade volje več prodala na tuje. Vendar se bo uvoz opreme v prihodnje odprl, dotlej pa je seveda treba doseči trdno izvozno usmerjenost.

Almira iz Radovljice je letos začrtala, da bo na tuje prodala za 600 tisoč dolarjev izdelkov, vendar so ji v samopravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino izvojni načrt povečali na 1,2 milijona dolarjev. V prvem polletju je imela za 255 tisoč dolarjev konvertibilnega izvoza, trenutno imajo še za 350 tisoč dolarjev naročil. Računajo še na izvoz v Alžirijo. V radovljiški občini menijo, da je Almira na področju izvoza premalo prizadevna, da mora letos uresničiti izvojni načrt, v prihodnje pa ga še povečati.

V letošnji resoluciji so zapisali, da se bosta v izvoz vključila Elmont z Bleda in Filbo iz Bohinjske Bistrice. Vendar jima doslej to še ni uspelo. V Elmontu pravijo, da bodo oktobra uresničili prvi izvoz, na podlagi kooperacijske pogodbe z italijansko firmo Gaggia Milano. V Filbu pa računajo, da bodo izvojni načrt v višini 239 tisoč dolarjev uresničili v sodelovanju s Slovenijalesom in Iskro.

M. Volčjak

Mirovno zborovanje v Mauthausenu

Za v nedeljo, 26. septembra, organizira komisija za interniranje pri Občinskem odboru ZB NOV Radovljica enodnevno potovanje v Mauthausen na veliko zborovanje v nekdanji nacističnem taborišču. Tokrat se bodo nekdanji interniranci, njihovi svojci in vsi miroljubni ljudje iz cele Evrope zbrali v nekdanji nacistični mučnici, da množično protestirajo proti atomskemu uničenju sveta, ki grozi sprčo tolikšnega atomskega oboroževanja svetovnih sil. Iz osemdesetih dežel bodo prišli. Ob 11. uri dopoldne bo zbor pri vhodu v taborišče, ob 11.30 se bo na dvorišču taborišča začelo zborovanje in predstavniki posameznih držav bodo pred spomenike žrtv položili vence. Po slovesnosti bo ogled taborišča, ki je v času Hitlerjeve vire po Evropi zahteval 123.000 življenj ljudi iz vse Evrope. Jugoslovanci je med njimi 12.890. Zborovanja se bo udeležila tudi jugoslovanska uradna delegacija, sicer pa bodo organizirani prevozi v Mauthausen. Na Gorenjskem se za zborovanje v Mauthausen lahko prijavite pri vseh poslovalnicah Alpetoura. Cena prevoza je 1900 dinarjev. Odhod avtobusa pa bo že okrog 4. ure zjutraj. Vse podrobnosti boste izvedeli na poslovalnici ali na Občinskem odboru ZB NOV Radovljica.

Enotna merila za kršitelje

Ob devetmesečju je pričakovati še več kršiteljev družbenega dogovora o usmerjanju in delitvi dohodka — Kdo je dejansko kršitelj in kdo ne — To bo potrebno ugotoviti na podlagi enotnih meril

Čeprav so gospodarstveniki in najvišji samoupravni organi države že nekaj mesecev nazaj opozarjali, da osebni dohodki letos rastejo hitreje od dohodka, se dolgo ni nič zgodilo. Nasprotno temu smo v zadnjih tednih priča pravi kampanji, saj skoraj ni sestanka, zasedanja in ne številke časopisa v kateri ne bi pisali o kršiteljih ob koncu so letos izplačali več kot bi smeli. Če so številke o kršiteljih ob koncu prvega polletja zaskrbljujoče, utegnejo biti po devetmesečnih obračunih še veliko višje. Ob govoricah in pričakovanjih, da bo vlada raznih cen zamrznila tudi osebne dohodke, kar je bilo povsem umestno pričakovati, da bi uskladili potrošnje in ponudbo blaga ter spodbudili izvoz, so namreč mnogi delovni kolektivi v strahu pred zamrznjenjem povzeli prememke.

Nujno je, da porabimo le toliko kot zaslužimo. V tem smo si vsi enotni in to je v interesu našega jutrišnjega življenja. Zato so povsem umestni sklepi in zahteve, da kršitelji in vsi, ki so v prvem polletju izplačali preveč, presežke poravnajo do konca leta. Vendar uspešnost takih ukrepov predvsem dejstvo, da nimamo enotnih meril, s katerimi bi določili, kdo je dejanski kršilec in kdo ni. Kolektiv, ki v eni občini velja za kršitelja, bi v drugi kaj lahko našel opravičilo za svoje ravnanje obratno.

Zato je nujno potrebno že pred devetmesečnimi obračuni, predvsem pa do obravnave zaključnih računov izdelati natančna merila in jih poenotiti za vso republiko. Sedaj se namreč dogaja, da v občini in poštevanju zelo različne člene družbenega dogovora o delitvi usmerjanju dohodka. Le malokje pa vse člene. Že tako so podatki iz tega, ko je dinar po uradnem tečaju spremenil svoj odnos do dolarja v teku obračunskega obdobja, silno varljivi. Prav tako je težje primerjati rast dohodka zaradi drugačnega načina obračunavanja amortizacije. Dokler pa ni zagotovljena popolna primerljivost, se kaj lahko pravi, da bodo poročali o osebni dohodke za nazaj kolektivi, ki so jih razdelili skladno z rastjo dohodka, pravi kršilec pa bodo ostali nekaznovani. Podobno je tudi pri rasti dohodka, ki je vse prej kot posledica večje dela in je rezultat tržnega položaja in cen.

Ob umirjanju osebne porabe nikakor ne gre pozabiti na splošno skupno porabo. Pri porabi proračunov interesnih skupnosti kaj dlejo besed še nismo prišli. Res interesne skupnosti vračajo presežke, vendar to še ni dovolj. Denar, ki bi ga gospodarstvo nujno potrebovalo, bi ga na drugih računih. Manjša kot lani je le akumulacija gospodarstva, ki je celo nominalno nižja kot lani in skupna poraba delavcev. To pomeni, da prvelika skupna in splošna poraba hromita investicijsko delovno avnost, kar v Sloveniji že velja za problem, saj lahko dolgoročno zavira gospodarski razvoj.

L. Bogataj

Idejnopolitična ocena uresničevanja planov in obveznosti

Na posvetu sekretarjev osnovnih organizacij so opozorili na potrebo po večji aktivnosti osnovnih organizacij — Takoj je treba pripraviti idejnopolitične ocene uresničevanja letošnjih gospodarskih planov in družbenih obveznosti

Kranj — Značilno je, da prav v tistih delovnih organizacijah, kjer se pojavlja največ problemov, kjer pada proizvodnja, kjer so v prvem polletju kršili dogovor o usmerjanju in delitvi dohodka, kjer so vprašljivi plani proizvodnje in so nerešena še druga vprašanja, osnovne organizacije Zveze komunistov slabo delajo, so poudarili na petkovem posvetu sekretarjev osnovnih organizacij ZK Stane Pirnat, da je potrebno preseči neaktivnost, zlasti pa malodušje in občutek nemoči, ki se ponekod seli tudi v dejavnost Zveze komunistov. Vsi, še posebno pa komunisti, se moramo zavedati, da je samoupravljanje naša edina možnost in je zato potrebno narediti vse, da nadaljnjih administrativnih ukrepov ne bo potrebno sprejemati.

Zato je nujno, da osnovne organizacije takoj idejnopolitično ocenijo sklepe samoupravnih organov in delovanje strokovnih in poslovnih organov v zvezi z uresničevanjem splošnega plana. Posebej je treba oceniti uresničevanje izvoza, devizni priliv, omejevanje uvoza in zadolževanja v tujini. Komunisti morajo tudi pregledati, kako se uresničujejo sklepi glede dohodkovnega povezovalja in združevanja dela in sredstev in kako je z ugotavljanjem skupnega deviznega prihodka. Prav tako je dolžnost komunistov, da ocenijo gospodarski položaj svoje temeljne in delovne organizacije, predvsem višino ustvarjenega dohodka, njegovo razdelitev in pokrivanje finančnih obveznosti, ki jih mora organizacija zbratnega dela izpolniti na podlagi sporazumov, dogovorov in ukrepov družbenopolitičnih skupnosti. Velika slabost, ki zavira rast produktivnosti in boljše dela, je še vedno pogosta uravnilovka v osebnih dohodkih. Zato je nujno potrebno v vseh okoljih oceniti, koliko so načela nagajevanja po delu uresničena in sprejeti je treba konkretne akcijske programe, da se razmere na tem področju izboljšajo.

Predvsem pa so sekretarji osnovnih organizacij osebno odgovorni, da se poživijo aktivnosti osnovnih organizacij. Kar tretjina jih namreč, če sodimo po podatkih o tem, koliko krat so se sestali, zelo slabo dela. Obravnave polletnih rezultatov so

Za boljše delo delegatov

Tržič — Predsednica občinske konference SZDL in predsednica občinskega sveta zveze sindikatov Tržič sta za včeraj in danes sklicali več posvetov o možnostih, načinih vsebinske usposabljanja članov delegacij. Na posvete sta povabila delegacije in konference delegacij organizacij združenega dela krajevnih skupnosti, direktorje predstavnike svetov krajevnih skupnosti.

Uspešno delo delegacij namreč odvisno samo od njih samih, nosijo odgovornost za to tudi upravni organi ter vodilni delavci organizacij združenega dela krajevnih skupnosti. Na posvetu bodo dogovorili, kako naj poteka izobraževanje delegatov v delegatskem mandatu, da dosegli cilje delegatskega

Vkleščeni čevljarji

Planiki grozi proizvodni zastoj na eni strani zaradi premajhnega ostanka ustvarjenih deviz, na drugi pa zaradi nepravilnega plačila za uvožene materiale prek Jugobanke

Kranj — Nizek delež ostanka deviz, ki jih rabijo za združevanje v domači reprodukcijski verigi in za nujen uvoz materialov, je morda najbolj neupravičeno zadel čevljarstvo industrijo. Neupravičeno zato, ker so prav čevljarji že pred mnogimi leti napravili velik samostojen korak na težko osvojitelji zunanji trg. Izvažali so, kot v drugih gospodarskih vejah o tem še niso dosti razmišljali, zdaj pa plačujejo vsesplošno družbeno nezrelost z nepostopljivim deviznim davkom, ki hromi njihova nadaljnja izvozna prizadevanja.

V kranjski Planiki nameravajo letos izvoziti na konvertibilni trg kar 55 odstotkov celotne proizvodnje in s tem pridobiti 15,6 milijona dolarjev. Ali bodo zahtevni načrt lahko uresnili, pa ni odvisno zgolj od njih. Za nakup usnja, umetnega usnja in kemikalij jim bo namreč letos zmanjkalo 1,8 milijona dolarjev. Znesek primanjkljaja so do skrajnosti skrčili, ko so povečali začasni uvoz, zmanjšali proizvodnjo za domači trg in se odločili za najetje blagovnih kreditov. Več ga ne morejo oklestiti. Upajo, da bodo dobili pomoč iz štiridostotne rezerve pri republiški interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, kar pa je zelo meglena in tudi kratkoročna rešitev. Dolgoročno vidijo le v popustljivejšem deviznem zakonu za izvoznike in v boljših možnostih za začasni uvoz.

Premajhen ostanek ustvarjenih deviz Planiki onemogoča nemoteno oskrbo z materiali, najsibito domači ali tujimi, za oboje je treba odšteti konvertibilno valuto. S tem pa čevljarji zamujajo dobavne roke in izgubljajo ugled, ki so si ga z leti priborili pri zunanjih kupcih, zlasti pri firmi Adidas.

Da bi bil položaj v Planiki še bolj zapleten, se je v zadnjih mesecih začelo ustavljati tudi poravnavanje plačil za uvožene materiale prek Jugobanke. Ta Planiki ni zagotovila deviznega kritja za terminski kredit v znesku dva milijona zahodnonemških mark, razen tega pa ne poravnava sproti niti tistih nalogov, za katere je Planika zagotovila devizno kritje.

Tako zunanji dobavitelji vedno nestrpnejši zahtevajo plačevanje starih obveznosti, po preteku 60 dni zaračunavajo 14-odstotne zamudne obresti in grozijo, da materialov ne bodo pošiljali, dokler računi ne bodo poravnani. Zaradi tega in zaradi premajhnega ostanka deviz Planiki že oktobra grozi proizvodni zastoj. Adidas jim kljub svojemu interesu za redno dobavo čevljev ne more pomagati. Jugoslovanski problemi ga ne zanimajo. Bolj čudijo, saj se mu zdi nerazumljivo, da Planika kljub povečanemu izvozu in ustvarjenim devizam ne more plačevati najnujnejšega reprodukcijskega materiala za čevlje, namenjene izvozu.

H. Jelovčan

Plan bo težko doseči

Škofjeloško gospodarstvo v prvem polletju ni doseglo plana izvoza — Zmanjšal se je tudi uvoz — Bolj kot celotni, je porastel izvoz na zahodna tržišča

Škofja Loka — V prvem polletju je gospodarstvo škofjeloške občine izvozilo za 36,9 milijona dolarjev blaga in storitev, kar je za 1,6 milijona dolarjev več kot v enakem lanskem obdobju oziroma za 4,6 odstotka več. Vendar je bil izvoz manjši od načrtovanega in je bilo v šestih mesecih doseženega komaj 44,3 odstotka letnega plana. Če bo škofjeloško gospodarstvo hotelo do konca leta doseči plan, bo moralo v drugem polletju izvoziti za 46 milijonov dolarjev blaga ali za 7,7 milijona dolarjev mesečno. V prvem polletju pa je mesečno izvozilo le dobrih 6 milijonov dolarjev, zato toliko povečani izvoz ni lahka naloga.

Tudi uvoz je bil pod planom, kar je ob znanih uvoznih omejitvah in novo sprejetih deviznih ukrepih, razumljivo. Seveda pa pomanjkanje materiala za proizvodnjo iz uvoza vpliva na celotno proizvodnjo in je v nevarnosti tudi izvojni plan. Razmerje med uvozom in izvozom je po šestih mesecih še vedno znašalo 1:1,79.

Če primerjamo zunanjetrgovinske dosežke škofjeloškega gospodarstva z dosežki gorenjskega gospodarstva je treba ugotoviti, da je izvoz na Gorenjskem porastel občutno bolj kot v Škofji Loki. Gorenjsko gospodarstvo je namreč izvozilo za 14,9 odstotka več kot lani v enakem času. Nasprotno temu pa je izvoz na konvertibilno področje v škofjeloški ob-

čini porastel za 28, na Gorenjskem pa za 24 odstotkov. Omejitve uvoza je tudi najbolj prizadela loško občina, saj je skupni uvoz v regijo upadel za 12, konvertibilni pa za 14 odstotkov, v škofjeloški občini pa so uvozili kar za 26 odstotkov manj kot lani.

Pregled po posameznih delovnih organizacijah pa pove, da je izvoz skromno presežen, predvsem na račun Alpine, kjer so izvozili za 30 odstotkov manj, vendar pa so delež konvertibilnega povečali od prejšnjih slabih 11 na dobrih 47 odstotkov. Nadpovprečne rasti izvoza pa so dosegli v LIO Gradis in Jelovici — Montažni objekti, pa tudi v Alpetourju, Alpesu, Etiketi in Niku. Ugodno se rasti v Gorenjski predlinici in Iskri-Elektromotorji, skromne pa v LTH in Iskri-TGA.

Gospodarstvo škofjeloške občine je povečalo delež izvoza v celotnem prihodu od 9 leta 1981 na 9,9 odstotka. Največji delež ima industrija in sicer 12,9 odstotka. Med organizacijami šešir skoraj tretjino celotnega prihodka ustvari z izvozom, čeprav je njegov delež od lani upadel skoraj na polovico. Nižji delež izvoza v celotnem prihodu imajo še Alpina, Gradis, Gozdno gospodarstvo in Kladivar. Močno pa so svoj delež povečali Mizarstvo podjetje, Alpetour-Tovorni promet, Gorenjska predlinica in Jelovica.

ŠK. LOKA

Razveljavljeni odloki in predpisi

2. seja družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Škofja Loka, ki bo v ponedeljek, 27. septembra, 1982, ob 13.30 v mali sejni sobi občinske skupščine

Dnevni red

- ugotovitev sklepčnosti
- delegatska vprašanja
- potrditev zapisnika 3. skupnega zasedanja vseh zborov z dne 30. 6. in poročilo o uresničevanju sklepov
- analiza izvajanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981—1985 v letu 1982 — prvo polletje
- predlog sklepa o pooblastilu izvršnega sveta za ukrepanje v skladu z zakonom o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v OZD, ki poslujejo z izgubo
- predlog dogovora o podeljevanju domilov enotam in službam NOV in POS ter aktivistom OF
- volitve in imenovanja

2. seja zbora združenega dela občinske skupščine Škofja Loka, ki bo v sredo, 29. septembra, 1982, ob 16. uri v sejni dvorani občinske skupščine Škofja Loka

Dnevni red

- izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti
- delegatska vprašanja
- potrditev zapisnika 3. skupnega zasedanja vseh zborov z dne 30. 6. 1982 in poročilo o uresničevanju sklepov
- analiza izvajanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981—1985 v letu 1982 za I. polletje
- predlog sklepa o pooblastilu izvršnega sveta za ukrepanje v skladu z zakonom o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov OZD, ki poslujejo z izgubo
- predlog dogovora o podeljevanju domilov enotam in službam NOV in POS ter aktivistom OF
- predlog odloka o razveljavitvi nekaterih predpisov občinske skupščine Škofja Loka
- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa davkov občanov za leto 1981

- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa prispevka za starostno zavarovanje kmetov za leto 1981
- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 1981
- osnutek odloka o odvajanju in čiščenju voda v občini Škofja Loka
- predlog za izdajo soglasja k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi in h statutu občinske izobraževalne skupnosti in k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka
- volitve in imenovanja

2. seja zbora krajevnih skupnosti občine Škofja Loka, ki bo v sredo, 29. novembra 1982, ob 16. uri v mali sejni sobi občinske skupščine Škofja Loka

Dnevni red

- izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti
- potrditev zapisnika 3. skupnega zasedanja vseh zborov z dne 30. 6. 1982 in poročilo o uresničevanju sklepov
- analiza izvajanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981—1985 za I. polletje
- predlog sklepa o pooblastilu izvršnega sveta za ukrepanje v skladu z zakonom o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov OZD, ki poslujejo z izgubo
- predlog samoupravnega sporazuma o usmeritvi dela prodajne cene bencina in plinskega olja
- predlog dogovora o podeljevanju domilov enotam in službam NOV in POS ter aktivistom OF
- predlog odloka o razveljavitvi nekaterih predpisov skupščine občine Škofja Loka
- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa davkov občanov za leto 1981
- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa prispevka za starostno zavarovanje kmetov za leto 1981
- predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 1981
- osnutek odloka o odvajanju in čiščenju voda v občini Škofja Loka
- predlog za izdajo soglasja k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi in k statutu občinske izobraževalne skupnosti Škofja Loka in k statutu občinske kulturne skupnosti Škofja Loka ter k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka

Pooblastilo izvršnemu svetu

Zakon o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo, določa, da skupščina družbenopolitične skupnosti ali od nje pooblaščen organ lahko temeljni organizaciji dovolji izplačevanje akontacij osebnih dohodkov v večjem obsegu od zajamčenega, če ugotovi objektivni vzrok za izgubo ali oceni, da je zaradi dela in pomena dejavnosti to opravičljivo. Glede na to, da je bila julija podana tovrstna vloga KZK — Mesoizdelki, je izvršni svet o tem že razpravljal in za ta primer sklenil, da se dovoljuje Mesoizdelkom za julij in avgust izplačilo osebnih dohodkov v višini, določeni po samoupravnem sporazumu.

Ker je pa pričakovati, da bo takšnih primerov še več, naj bi občinska skupščina pooblastila izvršni svet, da v takšnih primerih ukrepa.

Poročilo o uresničevanju sklepov

3. skupnega zasedanja zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine z dne 30/6-1982

- Izveček sklepov iz zapisnika 3. skupnega zasedanja vseh zborov z dne 30/6-82 je bil posredovan članom predsedstva in izvršnega sveta ter upravnim organom za seznanitev in neposredno izvajanje. Nekateri sklepi so objavljeni v Biltenu INDOK centra št. 7/82.
- Odgovor na delegatsko vprašanje delegacije KZ Škofja Loka in kmetov z območja Škofje Loke v zvezi s plačevanjem kanalsčine od kmetov, porabljene za kmetijsko proizvodnjo, je poslal TOZD Komunalne dejavnosti Škofja Loka dne 2/7-1982.
- Predpisi
 - odlok o spremembah odloka o določitvi prispevnih stopenj za uresničevanje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti,
 - odlok o hišnem redu na območju občine Škofja Loka,
 - odlok o potokih in jarkih, pribrežnih zemljiščih in načinu gospodarjenja z njimi,
 - odlok o zazidalnem načrtu Niko-Tehnika Železniki,
 - odločba o ustanovitvi Loškega muzeja Škofja Loka
- Osnutek sprememb in dopolnitev dogovora o temeljnih družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981—1985 je bil poslan vsem organizacijam združenega dela gospodarstva in negospodarstva, vsem organizacijam združenega dela v krajini in skupnostim v območju, da v času javne razprave, ki traja do 30/9-1982, posredujejo svoje pripombe.
- Osnutek odloka o javnih vodovodih v občini Škofja Loka je bil poslan vsem organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim in samoupravnim interesnim skupnostim v občini ter sanitarni inspekciji in Zavodu za socialno medicino in higieno Kranj, da pošljejo k osnutku odloka svoje pripombe.
- Sklepi v zvezi z družbenim dogovorom o izgradnji in financiranju Muzeja revolucije Gorenjske in Begunjah so bili poslani Skupščini gorenjskih občin kot tudi Občinski kulturni skupnosti Škofja Loka, Občinski izobraževalni skupnosti Škofja Loka, Občinski raziskovalni skupnosti Škofja Loka in Loškemu muzeju Škofja Loka.
- Izdana sta bila sklepa o soglasju k statutoma. Osnovne šole "Jvan Tavčar" Gorenja vas in Osnovne šole padlih prvoborcev Žiri.
- Sklepi o volitvah in imenovanjih so bili izdani.

S sprejetjem novih republiških in občinskih predpisov je potrebno razveljaviti nekatere občinske predpise, ker so bile njihove določbe vnešene v kasnejše predpise ali pa so v nasprotju z novimi predpisi in se zato več ne uporabljajo.

Določbe odloka o gradnji notranjih (hišnih) telefonskih napeljav pri novih gradnjah se že dalj časa ne uporabljajo, ker za urejanje le-tega ni pristojna občinska skupščina.

Odlok o splošnih pogojih vzajemnih razmerij etažnih lastnikov se ne uporablja, ker je to urejeno z republiškim zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Uradni list SRS, št. 3/81).

Pravilnik o oddajanju stanovanj s katerimi razpolaga občina Škofja Loka ni več aktualen, ker je to urejeno z republiškim zakonom o stanovanjskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 12/77).

Zakon o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena (Ur. list SRS, št. 24/75 in 13/77) ureja tudi področje, ki ga je urejal odlok o komunalnih delovnih organizacijah, ki opravljajo komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Odlok o določitvi stanovanjskega standarda ni več potreben, ker se stanovanjski standard določa z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SRS (Uradni list SRS, št. 15/81).

Pravilnik o minimalnih in drugih normativih ter standardih za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš ter poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini (Uradni list SRS, št. 25/81) nadomešča tako občinski odlok o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj kakor tudi občinski odlok o minimalnih tehničnih in drugih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah.

Odlok o amortizacijski dobi stanovanjskih hiš se ne uporablja več, ker se neposredno uporablja določbe zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Uradni list SRS, št. 3/81).

Odlok o delni nadomestitvi stanarine v občini Škofja Loka ni več potreben, ker za urejanje le-tega ni več pristojna občina, temveč samoupravna stanovanjska skupnost, ki sprejema pravilnik.

Z odlokom o organiziranju civilne zaštite (Uradni vestnik Gorenjske, št. 3/71) nista bila razveljavljena odlok o ustanovitvi občinskega štaba za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter odlok o določitvi krajevnih skupnosti ter delovnih in drugih organizacij, ki morajo ustanoviti organe za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami, čeprav ureja področje, ki je bilo urejeno z omenjenima odlokkama. Zato je potrebno oba razveljaviti.

Gozdni prekrški so določeni z uredbo o urejanju posameznih razmerij iz zakona o gozdovih (Uradni list SRS, št. 8/75) in zakonom o gozdovih (Uradni list

SRS, št. 16/74, 21/78 in 1/79) zato odlok o gozdnih prekrških ni več potreben.

Odlok o oprostitvi plačila o cenah za pšenico in rženo moko ter sladkor se več ne uporablja, ker urejanje tega področja ni v občinski temveč v republiški pristojnosti.

Tudi odlok o premiji za kravje mleko se ne uporablja več, ker odločanje o premijah za kravje mleko ni v občinski pristojnosti.

Področje, ki je urejeno z odlokom o določitvi roka v katerem sme zasebnik dati v zakup ali prodati kmetijsko zemljišče ali gozd je urejeno z zakonom o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 1/79) in zakonom o gozdovih (Uradni list SRS, št. 21/78).

Odlok o brezplačnem prevozu učencev osnovnih šol se ne uporablja, zato ker že sam zakon o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 5/80) določa, da imajo učenci, ki stanujejo v kraju, ki je oddaljen več kot 4 km od osnovne šole pravico do brezplačnega prevoza v osnovno šolo in nazaj.

Področje, ki ga je urejal odlok o izvajanju kontrole cen za določene obrtne storitve se ureja za zakonom in ne več z odlokom.

Pristojbine za veterinarsko sanitarno pregled živine in živil živalskega izvora, ki jih določa odlok občinske skupščine določi vsako leto izvršni svet z odredbo, zato je potrebno odlok razveljaviti.

Ker od sredstev skupne porabe ni več prispevkov, tudi odlok o oprostitvi plačila občinskega prispevka od sredstev skupne porabe ni več potreben.

Odlok o cepljenju proti kugi — svinjski se ne uporablja, ker sprejema za to področje izvršni svet skupščine občine odredbe.

Odlok o načinu in postopku pri sklepanju družbenih dogovorov o cenah in odlok o načinu in postopku za sklenitev sporazuma o spremembi zadržanih cen, po sprejetju novega zakona o cenah, nista več aktualna, zato sta predlagana za razveljavitev.

Odloki iz 2. člena tega odloka so bili že na podlagi zakonske podlage, ki je pogojevalo njihov sprejem, sprejeti za določeno obdobje. S potekom časa, za katerega so bili sprejeti, je prenehala njihova veljavnost. Zaradi boljše informiranosti občanov predlaga republiški komite za zakonodajo njihovo objavo skupaj s predpisi, ki se razveljavljajo.

DOGOVORIMO SE

Uresničevanje resolucije in ukrepi

Slabše od predvidevanj

Z resolucijo o uresničevanju družbenega plana občine za leto je občinska skupščina sprejela naslednje materialne okvire razvoja: družbeni proizvod naj bi realno porasel za 1,7, nominalno pa za 22 odstotkov, industrijska proizvodnja naj bi bila večja za 4 odstotke, zaposlenost za odstotek, investicije v gospodarstvu, brez RUŽV, bodo realno ostale na ravni leta 1981, v negospodarstvu pa se bodo znižale za 25 odstotkov, izvoz bo realno povečan, za 5, od tega konvertibilni za 13,1 odstotek, uvoz naj bi bil večji za 2,5 odstotka, osebni dohodki naj bi zaostajali za 8, splošna poraba za 25 in skupna poraba za 10 odstotkov za rasto dohodka in cene v občinski pristojnosti naj bi porasle največ za 15 odstotkov.

V prvem polletju rast družbenega proizvoda ni bila dosežena, prav tako ne obseg proizvodnje, saj je bil letni v primerjavi z enakim lanskim obdobjem komaj za 0,4 odstotka višji. Dohodek je rasel počasneje od celotnega prihodka, kar pomeni, da so močno porasli proizvodni stroški. Izvoz je bil letos večji za 4,6 odstotka in je manjši od planiranega. Tudi uvoz je bil pod planom, zato je pokritje uvoza z izvozom še nadalje ugodno. Izgubo so pridelali le v KZK — Mesoizdelki in sicer 7,2 milijona dinarjev.

Nadaljujejo se tudi neugodna gibanja b kmetijstvu. Plan prodaje oziroma odkupa goveda je bil dosežen 42 odstotno in mleka 46 odstotno. V družbenem kmetijstvu pa je bil plan odkupa realiziran le 29 odstotno.

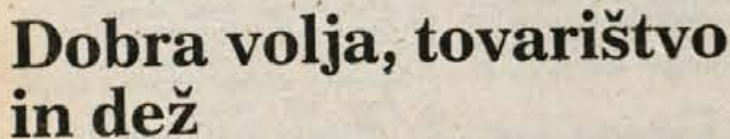
V prvem polletju je nekaj nad dvajset delovnih kolektivov izplačalo več osebnih dohodkov, kot bi jih smelo glede na porast dohodka. Izvršni svet občinske skupščine in občinski svet zveze sindikatov, ki sta obravnavala analizo o uresničevanju letošnje resolucije, sta na skupni seji zavzela stališče, da morajo vse organizacije združenega dela, ki so v prvem polletju izplačale več kot bi smele, izdelati in samoupravno sprejeti programe, kako bodo opravili poračun do konca leta 1982. Programe bo obravnaval izvršni svet na današnji seji. V uvodni obrazložitvi na zborih občinske skupščine bo podana vsebina programov skupno s stališči izvršnega sveta in občinskega sveta zveze sindikatov.

Sprejeto je bilo tudi stališče, da se daje družbenemu pravobranilcu pobuda, da pripravi predlog ukrepov za ukrep družbenega varstva v Remont-gradnje Žiri in Lesni šoli Škofja Loka. Občinski skupščini zato izvršni svet predlaga, da sprejme naslednje sklepe:

- Organizacije združenega dela s področja gospodarstva morajo vso skrb posvetiti zagotavljanju proizvodnje in realizaciji plansko sprejetih obvez na področju obsega proizvodnje in izvoza na konvertibilno področje. Zaradi občutnega padca rasti sredstev za reprodukcijo se poziva delovne organizacije Alpina, Dom-oprema, Etiketa, Gidor, Gorenjska predilnica, Inštalacije, Iskra Reteče in Železniki, Kladivar, Kroj, KZ Škofja Loka, Mesoizdelki, Peks, Niko, Ratitovec in SGP Tehnik — tozd Gradbeništvo, da analizirajo vzroke padca sredstev za produkcijo in, da do 10. oktobra pripravijo programe ukrepov za povečanje reproduktivne sposobnosti.
- Ker večanje izvoza na konvertibilno področje manjša dohodek izvoznikom, morajo odgovornost za večanje izvoza prevzeti vsi v reproduktivni verigi.
- V pripravah planskih dokumentov je nujno potrebno upoštevati zaostrene gospodarske pogoje in v njih predvideti ukrepe za zagotavljanje proizvodnje.
- Ker kmetijska proizvodnja zaostaja za planirano, je treba takoj sprejeti ukrepe za povečanje. To mora narediti kmetijsko zemljiška skupnost in kmetijski zadrugi.
- V zvezi z uresničevanjem dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka letos pa so predlagani naslednji sklepi: vse organizacije združenega dela morajo do konca leta 1982 uskladiti rast osebnih dohodkov z določili dogovora. V nobeni OZD ne ostajajo razlogi, za večje povečanje osebnih dohodkov. Organizacije združenega dela, ki še nimajo samoupravnih aktov usklajenih z določili dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, morajo to urediti do konca leta. Tiste organizacije, ki posredno izvažajo, naj razmerja do izvoznikov uredijo skladno z določili 67. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.
- Od izvršnih svetov občin, v katerih imajo sedež temeljne organizacije Iskra — Siroka potrošnja je treba pridobiti mnenja o odstopanjih osebnih dohodkov od dogovora, hkrati pa izvršni svet meni, da Iskra Elektromotorji ni kršitelj dogovora za lani.
- Ker Dom-oprema zaradi objektivnih razlogov ne more letos poračunati preveč izplačanih osebnih dohodkov, naj ta delovna organizacija zamrzne osebne dohodke, dokler viški ne bodo poračunani.

Zaključni računi

- davkov občanov za leto 1981. Lani so dobili občani zadolžitve za plačilo davka v višini 117 milijonov dinarjev, kar je za dobrih 51 odstotkov več kot leta 1980. Plačali so 110 milijonov dinarjev davkov, kar je 52 odstotkov več kot predlani in so ob koncu leta dolgovali še 5,5 milijona davkov. Zadolžitve občanov oziroma davki so se lani toliko povečali predvsem na račun novo prevzetih nalog odmerjanja in pobiranja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno varstvo nosilcev obrtnih dejavnosti in pri njih zaposlenih delavcev in kmetov.
- prispevka za starostno zavarovanje kmetov. Prispevek se plačuje od katastrskega dohodka negozdnih zemljišč in od dohodkov iz gozda. Lani je znašal prispevek v povprečju 4.709 dinarjev. V primerjavi s predlani se je povečal za 47,8 odstotka, v odstotku od osnove pa za 138 odstotkov. Tako so lani odmerili zavezanecem prispevek v skupnem znesku 5.574 dinarjev. Od tega je posebna komisija znižala prispevke za 1,2 milijona din.
- nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Skupaj je bilo leta 1981 predpisanega 13,2 milijona dinarjev nadomestila, plačana 12,4 milijona, dolg pa je znašal ob koncu leta 766.000 din.

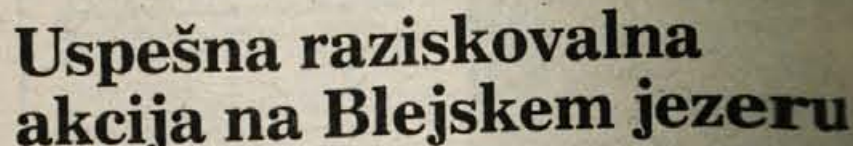
Spominski pohod Dragoljuba Milovanovića

D. S.

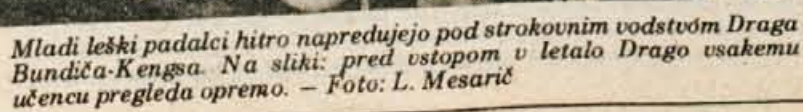
J. Kuhar

J. Javornik

M. Benedik

jih sprejeli še v madni galeriji, v kateri sta svetovno znani Dan Oppenheimer in Vukipini so bili med drugimi tudi Miriam Klein in Harris William E. Woolfenden, Otto L. Spaeth, Franceta Slane so jih Friedlander. Olja in akvareli umetnika Mladinske naučevala, nekateri so nekaj del že odkupili. Zastopnik Mladinske knjige je povedal, da bo Slane 22. decembra v New Yorku postavil svojo razstavo zbirke akvarelov. — Besedilo in fotografija Mirko Kunšič

Kamniški Mali grad

Zgodovina pod ruševinami

V nedavnem neurju se je zrušil zunanji vogal kamniškega Malega gradu, ki ga je izpodkopalo rastlinje — Priložnost izrabili za temeljito obnovo — Pod ruševinami se riše zanimiva preteklost, zato bodo še raziskovali — Pogovor s strokovnjaki

Takšna je bila podoba Malega gradu pred izkopavanjem.

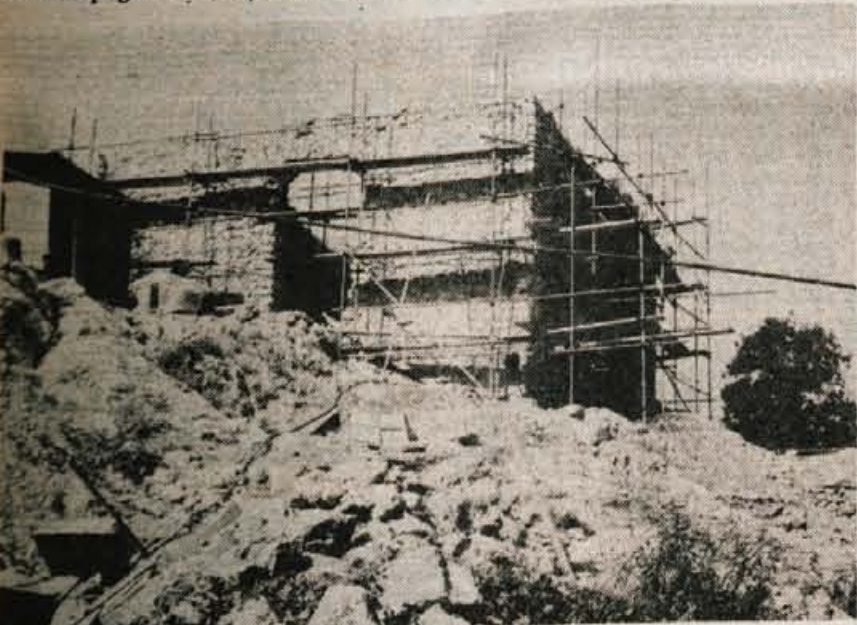
Kamnik — Kakšna je prava, avtentična podoba Malega gradu nad Kamnikom, ni znano. Ta primerek romanske in gotske arhitekture je bil namreč v potresu v 15. stoletju porušen, zato se ni ohranila nobena podoba prvotne arhitekture. Tudi Valvasorjeve grafike ga prikazujejo zgolj kot ruševino. Letošnje izkopavanje, ki so se ga arheologi lotili potem, ko jih je porušena stena stolpa prisilila k delu, je odkrilo marsikaj novega. Med drugim tudi to, da ima grad romansko osnovo, na njej pa je grajen gotski stolp. Po teh izsledkih sodi ta spomenik preteklosti v 12. stoletje. Kamničani vedo povedati, da Mali grad ni prvo stavbšče, temveč je bil na Malograjskem hribu že poganski tempelj. Legenda

sicer, a za arheologa zadosten impulz, da so dolgoročneje zastavili koncept obnove in izkopavanja Malega gradu.

Trenutno torej sanirajo stolp, ki je bil tega potreben že zaradi varnosti. Temelji in zidovi, ki so jih najprej preiskali, so zaradi zaraščanja z grmovjem in bršljanom, oslabei. Zaradi tega se je zunanji vogal tudi podrli. Najprej bodo stolp statično utrdili, nato se bodo lotili odstranjevanja opornikov in zidov, ki jih je romansko-gotskemu gradu dodala kasnejša arhitektura. Sanacijska dela, ki naj dajo gradu trdnost in pristen izgled, vodi mojster Pelko, ki takole meni:

»Gradu se vidi, kako je bil v preteklosti vzdrževan. Med vojno so bila opravljena zadnja dela, nato pa so ga povsem pustili v nemar. Za sanacijo je bil že skrajni čas! Seveda bo zdaj stal neprimerno več denarja s temeljito obnovo kot pa bi z rednim vzdrževanjem. Pa je že tako, da je nekaj dinarjev za vzdrževanje škoda, potem ko je že prepozno, pa ni noben problem dati milijone. Upam, da nas bo strošek izučil, da bomo v prihodnje drugače ravnali. Kamniškemu Malemu gradu je škodilo zelenje. Saj je lepo in romantično, a od upornikov in temeljnih zidov ga bomo morali odstraniti, saj je nevarno načel njihovo trdnost.«

Strokovnjaki Kranjskega Zavoda za spomeniško varstvo, ki imajo na skrbi Mali grad, so se njegovi obnovi docela posvetili. Trenutno je na vrsti sanacija stolpa, za katero je letos na voljo 70 milijonov. Ostali kulturni spomeniki na kamniškem so morali zaradi prednosti obnove Malega gradu počakati. Ko bodo na zimo zaključena dela na porušenem stolpu, bodo sredstva (razpoložljivih sredstev kulturne skupnosti kajpak ni dovolj) in stabilizacija pokazali,

Pri izkopavanju so odkrili romanski temelj.

Grobovi in junaki

Argentinski pisatelj Ernesto Sábato pred dvajsetimi leti, ko je izšel njegov roman Grobovi in junaki, ni zaman prejel laskavih priznanj literarne kritike za to svoje literarno delo. Takrat so delo ocenili kot »najpomembnejši argentinski roman pa tudi kot eno najpomembnejših stvaritev sodobne južnoameriške literature sploh«, nekateri pa so celo menili, da gre pri Sábatinem delu za »izbruh metafore in simbolizma« oziroma kar za »apokalipso modernega časa«.

Vsekakor je ta laskava priznanja potrebno upoštevati ob dejstvu, da sodobni južnoameriški literaturi ne manjka ravno bleščajočih piscev (omenimo le Márqueza in Borghesa), še bolj pa ob naslednjem dejstvu, da je avtor tega romana po stroki jedrske fizik, ki se je pod vplivom grozodejstev Hirošime odpovedal znanstvenemu delu in se po drugi svetovni vojni posvetil najprej esejistiki, leta 1950 pa objavil svoj prvi roman z naslovom Tunel.

Roman Tunel je pravzaprav prvi del Sábatine trilogije, ki jo nadaljujejo romana Grobovi in junaki ter Abadon, pokončevalec. Enovitost trilogije se kaže skozi pisateljevo besedo največ v navdihu, temah in vizijah o človeku in svetu, obenem pa so vsa tri dela oziroma romani pisani: tako, da jih lahko beremo, pa tudi ocenjujemo kot samostojne zaključene celote.

Morda je prav drugi del te trilogije, roman Grobovi in junaki najbolj kompleksno delo, saj govori o propadu stare in rojevanju nove generacije argentinskega ljudstva v tej kaotični in eksplozivni deželi, ki je šele ob oziroma po izidu tega literarnega opusa spoznala v avtorju tudi svoj nacionalni, družbeni in človeški obraz.

Roman sicer zahteva razmeroma intelektualen pristop k branju in prav to sodi tudi med poglobitvene značilnosti (in literarne vrednosti) Sábatinega pisanja. V dva tisoč izvodih so ga natisnili pri Mladinski knjigi v Ljubljani, izšel pa je v zbirki Levstikov hram. Boris Bogataj

Kapela iz 12. stoletja bo morala do obnove šole malo počakati.

ali lahko še naprej raziskujejo. Sprva so imeli v načrtu tudi obnovo kapele, ki sodi v sklop Malega gradu, je pripovedoval konservator Milan Sagadin. Zadnja dela, čiščenje baročnih plastik, se že dolgo vlečejo. Nedavno so Malograjski hrib tudi sondirali in ugotovili, da je bil prvotni nivo gradu kaka dva metra nižji, pa tudi sicer je videti, da se pod romansko kapelo in ob straneh hriba rišejo ostanki obzidja. Predvidevajo, da je grad zajemal ves hrib in da ga je na eni strani zaključeval visok stražni stolp, na drugi pa kapela. V 13. stoletju je moral biti pomembna utrdba, z nje je bil razgled nad velikim delom Tunjinske doline, koder je takrat potekal ves promet na Stajersko. Tedaj je bil tudi Kamnik pomembno trgovsko središče, ki je imelo nadzor nad trgovskimi potmi. Kdaj bodo lahko odkrili in v celoti uredili avtentično podobo gradu, še ni jasno. Zaradi skromnih sredstev pa bodo verjetno prisiljeni prikazati le najbolj zanimivo in pomembno.

»Vsa sredstva so zdaj namenjena sanaciji stolpa«, pravi Bojan Šlegl, arhitekt. »Kljub temu bomo izvedli tudi nekatera nujna dela v kapeli. Zda nas bolj skrbi nadaljnja zaščita stolpa, oziroma arheologije in zametkov romanskega stolpa. Najboljša rešitev bo bržkone pokritje stolpa. Obstajata dve varianti, kako bi to rešili: ali pokritje notranjosti z lahko prosojno konstrukcijo ali pa s streho. Kamničani se bolj navdušujejo za streho. Z njo bi bili rešeni dve funkciji: zaščita in nudenje zatočišča obiskovalcem, ki bi z namestitvijo obhodnega hodnika pod streho lahko dobili tudi izredno razgledno točko. Streha bi bila odmaknjena, da bi bilo videti, da je staro ločeno od novega in da obiskovalca ne bi zavajali od avtentičnosti.«

Investicijo za ureditev strehe je pripravljena sprejeti skupščina občine Kamnik. Kako si zamišljajo kasnejšo popolno ureditev Kamniškega Malograjskega hriba, ki se bo spremenil v zgodovinski park, brez predhodnih arheoloških raziskav ni mogoče predvideti. Verjetno se ne bodo mogli kar zagnati v razkošno ureditev, temveč bodo morali ravnati razsodno, saj je na voljo vse manj denarja.

D. Z. Zlebir

Poljski lutkarji v Škofji Loki

Škofja Loka V dvorani Loškega odra bo v sredo, 22. septembra ob 18. uri gostovalo poljsko lutkovno gledališče Banialuka z »Zgodbo o vojaku«. Predstava je primerna za starejšo mladino in odrasle.

Srečanje folklornih skupin

Bled — V soboto, 18. septembra, je bilo na Bledu srečanje folklornih skupin slovenskih železarn. Po povorki po ulicah Bleda so se folkloristi iz Raven, Stor, Jesenic, Železne Kaple in Lesc zbrali v festivalni dvorani.

Prireditvev je organizirala komisija za kulturo v Verigi in komisija za kulturo slovenskih železarn. Pri sindikatu v slovenskih železarnah deluje več ljubiteljskih amaterskih folklornih skupin, tako na Jesenicah, v Storah, v Lescu, na Ravnah pa dve folklorni skupini. Na petem srečanju, ki ga je odlično pripravil sindikat Verige, je tako sodelovalo pet skupin železarjev in predelovalcev. Na srečanju pa so sodelovali tudi folkloristi iz zamejstva, iz Železne Kaple.

Tako se je sindikat Verige ponovno izkazal na kulturnem področju kot se izkazuje že vsa leta — ne le pri folklori, temveč tudi v drugih oblikah amaterske kulturne dejavnosti.

D. S.

Knjiga o plesni umetnosti

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je v zbirki »Umetnost in kultura« izdala knjigo Neje Kos »Ples od kod in kam« — Pri nas izvirne strokovne literature o plesni umetnosti skorajda nimamo, zato je knjiga prava posebnost, napisana zanimivo in dostopno

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je v svoji zbirki »Umetnost in kultura« izdala knjigo »Ples od kod in kam« izpod peresa Neje Kos, plesne kritičarke, delavke na področju razvijanja plesne dejavnosti in članice Studia za svobodni ples v Ljubljani. Gre za prispevek k umetnostnem področju, ki je pri nas v primerjavi z ostalimi — zlasti z likovnim in glasbenim — teoretično neprimerno slabše obdelano, zato je knjiga posebej dobrodošla. Izvirne slovenske strokovne literature o plesni umetnosti skorajda nimamo, le dva, tri priročniki, zato je knjiga posebnost na našem knjižnem trgu. Napisana je zanimivo in dostopno, radi jo bodo vzeli v roke vsi, ki se tako ali drugače ukvarjajo s plesom in gibom, kakor tudi vsi, ki jih zanima umetnost nasploh in si žele pridobiti vsaj uvodno vednost o njenih manj obdelanih vejah. Opozoriti kaže, da bo knjiga posebej prav prišla učiteljem in učencem v usmerjenem izobraževanju, kjer je v redni program umetnostne vzgoje uvedena tudi plesna vzgoja.

Neja Kos je knjigo zasnovala v treh delih. V prvem, ki ga je naslovlila »Kaj je ples« raziskuje izvor plesa, njegove značilnosti v času, prostoru, opredeljuje gib kot izrazno sredstvo in odgovarja na vprašanje ustvarjanja in estetskega sporočila plesa. Razmišlja tudi o povezavah plesa z drugimi vrstami umetnosti kot so glasba, likovna umetnost, gledališče, arhitektura, film, televizija.

Knjiga Neje Kos »Ples od kod in kam«, ki jo je založila Zveza kulturnih organizacij Slovenije v zbirki »Umetnost in kultura« je na prodaj v knjigarnah, lahko pa jo je po ceni 200 dinarjev kupite oziroma naročite neposredno pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana.

V drugem poglavju, ki nosi naslov »Ples nekoč« avtorica obdela zgodovinsko razvojne vidike plesa od razvoja v okviru religije, prehoda plesa v spektakularno umetnost, do pojava in razvoja baleta ter plesa kot družbene zabave.

Tretje poglavje z naslovom »Ples danes« obsega razvoj sodobnega umetniškega plesa ter različnih plesno-umetniških teženj našega časa vključno z avantgardo in postmodernizmom. Zajame še druge sodobne oblike plesa kot so ljudski in družabni ples, jazz ples, musical, disco ples itd. Zanimiv je poskus opredelitve kiča v plesu in prikaz plesa kot dela vzgoje in kulturna potreba.

V dodatku pa avtorica navaja nekaj informacij in opažanj o plesni dejavnosti v Jugoslaviji ter sklene z razmišljanjem o možnostih plesne dejavnosti v prostem času.

Izmenjani razstavi

Kranj — Likovno društvo Dolik z Jesenic in likovno društvo Iskra iz Kranja že več let uspešno izmenjujejo razstave. Letos sta razstavi obeh društev istočasno. Tako so v petek, 17. septembra odprli razstavo del članov jeseniškega Dolika v razstavišču Iskre na Laborah, v soboto, 18. septembra pa so odprli razstavo del likovnikov iz Iskre v Delavskem domu na Jesenicah.

Sotlerja v Kompasovi galeriji

Ljubljana — V galeriji Kompas v Ljubljani, na Titovi 12, si lahko do 10. oktobra ogledate prodajno razstavo del likovne oblikovalke Aljoše Sotlerjeve in akademskega kiparja Gorazda Sotlerja iz Škofje Loke.

Aljoša Sotlerjeva se ukvarja z oblikovanjem v glini — keramiki. Krožnike, ki jim sicer pripisujemo zgolj uporabno vrednost, pojmuje avtorica kot osnovni slikarski pripomoček, na katerega je mogoče slikati. Pri žganju gline odkriva najbolj skrite lastnosti gline in posebnosti loščev, s katerimi ustvarja gladke in reliefne površine. Včasih naredi s skopo odmerjenim nanosom lošča posebno strukturo, ki spominja na izsušeno zemljo ali drevesno lubje. Nežni dodatki rdeče barve na belih abstraktnih likih na svetli ali temni podlagi zaživijo kot slikarsko sred-

stvo z nizom možnih variacij, tako da si nista niti dva krožnika podobna. Barvitost je umirjena, kajti avtorica išče svoj umetniški izraz predvsem v slikarskem elementu, v čisti likovni govorici.

Gorazd Sotler se je motivno oprl na poglede skozi okno svojega ateljeja. Morda na ulico, na njen del, na skladovnico drv ali nemara na detajl, ki ga ponuja predmetna resničnost. Ateljejska obravnava se ne opira na vidno otipljivost, ampak rešuje formalne probleme z izbiranjem pomenkih enot, ki samo namigujejo dano resničnost iz narave. S tem gledalca prisili v fantazijsko dograjevanje slikarjevega sporočila. Odmik od realnosti tudi ne dovoljuje vključevanja barvitosti v sliko in slikar je zato zadovoljen s sivo tonsko obdelavo pri reševanju formalnih problemov.

Ob tem je seveda zanimiv odgovor na vprašanje, zakaj je pri nas plesna umetnost teoretično tako slabo obdelana. O njej redko beremo, manj na široko razpravljamo, z njo se manj zavzeto ukvarjamo in zato konec koncev o njej tudi manj vemo. Prvi vzrok je brez dvoma sama narava plesa, ki je umetnost trenutka. Prav zaradi narave minljivosti plesa, se je o njem ohranilo malo pričevanj, tudi zato je teoretično manj široko obdelan. Drugi vzrok je v družbeni podpori, ki jo je pri nas za plesno umetnost zelo malo. Izobraževanje in še to zgolj baletno, se konča na srednji stopnji plesne šole, ki bi pokrila potrebo po plesu kot izraznem sredstvu ni. Tako ostaja le veliko zanimanja mladih, plesna umetnost pa zaradi skoraj popolne neizobraženosti ne more popolnoma zaživeti v ustvarjalnem vzdušju, se otresti nekaterih okoliščin naziranj.

Neja Kos je v sklepu h knjigi zapisala, da bo treba predvsem dopolniti poklicno usposabljanje plesalcev in koreografov, izboljšati pouk klasičnega baleta ter vključiti v učne programe tudi ostale plesne vrste, predvsem sodobne metode in prireme. Prej ali slej pa bo moralo priti tudi do ustanavljanja poklicnih sodobnih plesnih skupin ter seveda še naprej skrbeti za razmah ljubiteljske plesne dejavnosti.

M. Volčjak

Iskrini likovniki v Zagrebu

Kranj — Po štirinajst dnevi predstaviti zagrebškemu občinstvu je bila 10. septembra zaključena razstava del članov likovnega društva Iskra. Gostitelj je bilo likovno društvo Grupa 69 iz Zagreba, ki ima svojo galerijo na najbolj prometnem zagrebškem kraju, na Trgu kralja Tomislava 18, v neposredni bližini glavne železniške postaje. Na razstavi je sodelovalo 18 likovnikov Iskre z deli, ki jih je za razstavo izbral dr. Cene Avguštin. Razstavo je zagrebško občinstvo dobro sprejelo, saj je bila zelo obiskana. Likovniki Grupe 69, ki ima 450 članov, pa se bodo oktobra predstavili slovenskemu občinstvu. Od 2. do 15. oktobra bodo pripravili razstave v Kranju, Otočah in v Ljubljani, na njih se bo predstavila petina članov Grupe 69. Razstave bodo priredili likovniki Iskre.

KAREL LESKOVEC
TRNULJE

11

Med solarji je nastal nemir. Vsi so začeli stegovati vratove in se napenjati, da bi videli grešnika, ki je župnika spravil v tako strašansko jezo. Zlezel sem nekam vase in še dihati si nisem upal. Da bi vstal sam in se pokazal vsemu razredu, me je bilo sram, zato sem se krčil v dve gube in čakal, kako se bo stvar razvijala. Tudi oni trije, ki so sedeli zraven mene, so se tresli, kdaj jim bo padlo po hrbtu. Največji strah jih je dajal zaradi tega, ker so se bali, da me bo župnik prijel na kratko, kot je znal on, da bom kaj izblebetal in še njih potegnil v kašo. Vse se je spet umirilo in potuhnilo, le počasni župnikov korak je bilo slišati, kako stopa proti mizi. Zdaj je stal pred nami. Naša skupina je sedela v prvi klopi. Čisto zraven se je postavil. Takrat, ko mu je pogled zaplaval po razredu, sem pogledal izpod čela in opazil, kako bledico na njegovem obrazu zamenjuje nevarna rdečica.

Počakal je še nekaj trenutkov in ker se ni nihče oglasil, je z zvišanim glasom spregovoril: »No, otroci, ali sem to zaslužil, da ste neiskreni do mene in da si mi ne upate v oči povedati resnice?« Kaj nam je mogel hujšega reči kot to? Začutil sem, kako tiplje z očmi po meni, čeprav sem neprestano gledal v tla. »Potem vstani ti!« je uprl prst vame. Zlezel sem iz klopi in se kot kup nesreče postavil predenj. »Proč od klopi, spaka nemarna! Postavi se pred tablo, da te vidimo!« je zagrmelo po učilnici. Vdal sem se v usodo. Naj se zgodi, kar hoče.

V šoli je smel župnik mahati kogarkoli in kolkor je hotel. Starši se niso nikdar pritoževali, ker je to storil pač on, ki že ve, kaj se sme in česa ne. Tudi to sem vedel, da bo padalo, dokler se najhujša jeza v njem ne bo podela. »Pobalin, kaj si počel včeraj?« je rezko revsnil vame, me z desnico zgrabil za lase ob sencih, za sladke, kot se jim reče, in me vlekel zanje, da sem čutil vso moč njegove drhteče roke. Kar dvignil me je, da sem s prsti komaj lovil tla pod nogami. Najbolj ga je jezilo, ker sem bil tiho, kot da sem pogoltnil jezik.

»A, spak, ne boš povedal, kaj in zakaj si to zagrešil?« je renčal in se tresel, kot da od njega terjajo odgovor. Dobro sem se zavedal, da tisto, kar sem storil v cerkvi, zares ni bilo nobeni stvari podobno, hkrati pa sem v sebi začutil odpor do njegove surovosti. Sam pri sebi sem sklenil, da ne bom črnil. V hipu me je prevzela strahotna trmoglavost. Tudi če bi hotel povedati, tega ne bi zmogel že zaradi nekaterih drugih učencev, ki so komaj čakali, da župnik enkrat za vselej napravi konec s poredneži. Še najbolj pa me je trma dajala zaradi fanta, ki je sedel v predzadnji klopi. Župnik je sprevidel, da iz mene ne bo spravil niti besedice, in popadla ga je divja jeza. »Zemljo poljubiti!« se je zadril. Spustil sem se na vse štiri, napel zadnjico kot struno in čakal, kdaj pade po njej. Z levico me je zgrabil za gornji rob hlače, z desnico pa zavijtel palico po zraku. Začelo je padati po suhi zadnjici kot vrage, da sem se pod vsakim udarcem skrivil, kot da je kdo stopil name. Sam ne vem, koliko mi jih je naložil. Sprva je še tolkel po človeško, potem pa je moč menda ponorel, s tako ihto je vihtel palico. Zbal sem se, da nikdar več ne bom sedel na zadnjo plat. Zaradi hudih udarcev je v razredu pričelo šumeti. Med otroki je nastal nemir. Zajela jih je nekakšna zaskrbljenost in usmiljenje.

Ves čas ni iz mene prišel niti en glas. Ko sem slonel na vseh starih, me je prevzela divja želja, da bi se mu kot razdražen volčjak zagrizel v nogo. Zadržal pa me je strah, da bo potem še huje. Naposled me je dvignil za hlačni rob, da sem se lovil po zraku kot dojenček. Potem me je pustil toliko niže, da sem se ujel na noge. Nekajkrat me je še kresnil po rokah in me navsezadnje le spodil v klop.

Zajokal nisem več, solze so mi v curku lile po licu. Tako me je pretepel, da sem kar odskočil, ko

öbramba

öbramba

öbramba

öbramba

32 Radovan Timotijević

I. DESANT NA DRVAR
ALI SKOK V PRAZNO

KEITEL SI NE UPA PRED HITLERJA

Polkovnik Willam je na čelu svojega polka prispel v Drvar 26. maja ob petih popoldne. Ob pol sedmih pa je Rendulic prejel prvo radijsko brzojavko o usodi padalskega bataljona. Čeprav je bila kratka in jedrnata, je iz nje marsikaj razbral. Sedaj mu je bilo že laže izdelati obračun »konjevega skoka«.

V poznih večernih urah je general Rendulic prek posebne telefonske zveze poklical nemško Vrhovno poveljstvo v Berghofu. Takoj je dobil k telefonu generala Walterja Werlimonta, ki mu je general Rendulic v pričakovanju prihoda feldmaršala Keitla povedal, kar je vedel. Takoj zatem je slušalko prevzel Keitel, ki ga je zanimalo, kaj mu Rendulic lahko pove o glavnem cilju »konjevega skoka«.

»No, Rendulic, povejte mi, kaj se je zgodilo in o kakšni pomembni zadevi mi lahko poročate?« ga je vprašal Keitel, nato pa dodal: »Najprej mi povejte, kaj je s Titom, kajti firer misli samo še nanj.«

»Padalski bataljon smo danes zjutraj, gospod feldmaršal, deblokirali in sporočeno mi

je, da so padalci zaplenili novo maršalsko uniformo in Titov osebni avto, toda do njegovega bivališča se niso mogli prebiti. To je volitina...«

»Kako je mogoče, da se jim ni uspelo prebiti?« je Keitel dvignil glas.

»Titova osebna garda Rendulic. Nemci so namreč Spremljevalni bataljon imenovali Titova osebna garda.«

»Kam pa se je Tito umaknil?« je vprašal feldmaršal.

Rendulic ni vedel, kaj naj odgovori. Keitel je tudi bil jezen, ker posebne enote, ki so sodelovale s padalci, tega niso uspeli zvedeti. Nazadnje je Rendulic izustil:

»Po nekaterih podatkih, ki so dokaj zanesljivi, kaže, da ga ni bilo v Drvarju. Toda smo na sledi Vrhovnega štaba in prepričan sem, da bomo to kmalu zvedeli. Moje poveljstvo se strinja, da nadaljujemo operacijo »konjev skok« še teden dni,« je dejal Rendulic.

»Kako pa je kaj s padalci?« je na kratko vprašal Keitel.

»Kako naj vam odgovorim? Po vsem tem, kar jih je tam čakalo, bi dejal, da so še kar v

sem obsedel le tako, da sem se krepko uprl na obe roki. Mojemu mučitelju se je jeza počasi podela. Čez čas se je toliko umiril, da je lahko pričel s poukom. Seveda je poprej še na dolgo in široko razložil vsemu razredu, kako grdo je in pregrešno, kar sem storil v cerkvi in ker sem v šoli pokazal tako pregrešno trmoglavost.

Tako se je tisti dan šola končala. Surovo župnikovo kaznovanje sem si za dolgo zapomnil. Nobeden od sošolcev mi zaradi tega ni rekel žal besede, še tolažili so me, ko sem se po pouku vračal domov. Predme je stopila nova skrb, kako bo z mano obračunal oče, ki sta si bila z župnikom dobra prijatelja. Nekaj dni pozneje je mati zvedela za moj greh v cerkvi in tudi tisto, kako se je župnik znesel name. Poklicala me je v kuhinjo, me prišla za ušesa in mi povedala nekaj materinskih nauk. Dobro sem se izmazal. Če ne bi župnik z mano tako obračunal, se bi prav gotovo tudi doma drugače izteklo.

Minilo je že več kot teden dni. Zadnja plat se je začela celiti, da sem se vedno bolj poredko spomnil tistih vročih in hudih trenutkov. Strah, kdaj bova zaradi tega zaropotala z očetom, pa je še vedno visel nad mano. Z materjo smo se večkrat pogovarjali, da mu te stvari najbrž še niso prišle na ušesa. No, čez nekaj časa sem sprevidel, da oče ni zvedel nič pozneje kot mati, a je bil tiho, ker je menil, da me je župnik dovolj naklestil. Nekeč kasneje je pri kosilu na pol v šali dejal, da sedijo za mizo tudi taki, ki na svečnico najbrž ne bodo več prižigali sveč.

Prvič v Ljubljano

»Če boš priden, bova šla enkrat v Ljubljano,« mi je gospodar večkrat obljubil. Ko je prišel tisti čas, je možakar držal besedo...

Preteklo je že precej mesecev, odkar sem pastir na kmetiji, ki je bila ena največjih v vasi. Na gospodarjevo obljubo sem se spomnil le ob nedeljah in praznikih, ker je bilo samo takrat toliko prostega časa, da mi je prišlo to na misel. Vas je od mesta oddaljena le kakšnih šest kilometrov in še ob glavni cesti leži, potem ni nič čudnega, da sem o lepem mestu slišal že veliko čudnega in zanimivega. Kadar koli je stekla beseda o gospodarjevi obljubi, je vedno malo živčno dejal, da bi bilo to zelo preprosto, če bi znal voziti kolo. Potem bi jo kar kakšno nedeljo mahnila in bi lahko spotoma šla v mesto še k maši.

Zame je bila takrat največja skrb, kako bi se navadil voziti s kolesom. Ne še toliko, kako obvladati zamotano spretnost vožnje, temveč kje priti do kolesa. Bilo je sploh brezupno misliti na to, da bo kdo pastirju posodil drago kolo za učenje. Kaj naj mu pa bo? V hlevu naj bo pri kravah, ne pa na kolesu! Kolo je bilo v tistih časih redka in tudi draga stvar. Dobro sem vedel, da ga ne bom dobil od nikogar in da se bom moral znajti sam. Na piko sem vzel gospodarjevo kolo. Za to mojo odločitev ni smel pri hiši niti pri sosedovih vedeti nihče, zakaj potem bi bil ogenj v strehi in — adijo Ljubljana. Kot maček na miši sem pazil, kdaj so jo ob nedeljah potegnili vsi ven, da sem doma ostal sam. Nič hudega, če je kdo od poslov ostal doma, samo da sta šla od hiše gospodar in gospodinja z otroki. Posli smo skoraj vedno držali skupaj kot bratje.

Bilo je poletno popoldne. Z obema deklama smo ležali v senci pod veliko hruško v sadovnjaku zraven ceste. Kako žalostno sem pogledoval kolezarje, ki so neslišno švigali mimo nas po prašni cesti! Vse misli so mi obstale na tistih dveh kolesih, ki se tako čudežno vrtita. Dekli Rezi sem zapal svojo največjo željo tistih dni. Bila je debelusta deklet, staro kakšnih devetnajst let. V poletnih nedeljskih dnevih je najraje ležala in počivala v senci košatih dreves. Vsi smo vedeli, da si na tem svetu ne želi drugega, kakor da se vsaj enkrat na teden pošteno spočije. Zanesel sem se, da ona tega ne bo nesla ne gospodinja, še manj pa gospodarju na nos.

»Kaj pa, če se kje prekucneš in polomiš kolo? Kaj bo pa potem?« je zaskrbljeno spregovorila, kakor da se mi je to že zgodilo. »Beži, beži, Reza, kaj te skrbi! Saj bom previden in bom vozil počasi,« sem jo potolažil. Po njenih besedah sem sprevidel, da zastran tega, če vzamem gospodarjevo kolo, nima nič proti. To me je ohrabilo in zato sem ji na moč moško zatrdil, naj si zaradi prekucevanja ne dela nepotrebnih skrbi.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH
KRAJIH IN LJUDEH

NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(52. zapis)

K prejšnjemu zapisu moram dostaviti ugotovitev, da ne župnišče na Ježici, niti gostilna »Ruski car« v Mali vasi nista spremenili svojega vnanjega videza. Le nove (lepe, kropsko kovane) okenske mreže ima župnišče pa nekoliko predelan kovinast pristrešek nad vhodnimi vrati, ki nosijo novo ljubljansko numeracijo — Kalšnikov trg 3.

Se manjše so vnanje spremembe na gostilniški hiši, le vhodna vrata v lokal, so zdaj od strani. Stari portal pa je ohranjen, skupno z obema vzdignjenima ploščama, ki pa sta nameščeni previsoko, da bi bile črke napisane čitljive. — Nova tabla pove, da je tu okrepčevalnica Ruski car, Ljubljana, Titova cesta 261; lastnica ji je Lenka Cunder.

Bolj pa je spremenila svojo zunanjo podobo gostilna pri Kovaču na Tomačevem (zdaj Ljubljana, Pot k Savi 9 — lastnica Marija Babnik). Prejšnja skromna pritlična hišica je zdaj lepa, nanovo pozidana nadstropna stavba z velikimi restavracijskimi prostori in obrežnim senčnim vrtom.

Seveda je v sedanji gostilni pri Kovaču še vedno živa tradicija o Prešernovem pesniškem stiku s krčmarjem Rotarjem in njegovo družino.

To potrjuje tudi povečava faksimiliranega besedila trioleta »Rotarjova dekletama« v okviru pod steklom, obešenem na častnem mestu v glavni gostilniški sobi. Pesnitvi je dodana tudi Bizovičarjeva ilustracija krčmarjevih deklet, ki ju je Prešeren menda rad gledal...

ČOPOVA SMRT V SAVI

Nesrečno leto 1835 je bilo za Prešerna kar večkrat nesrečno: v tem letu se je Julija Primčeva zaročila s Scheuchenstuelom in sanj o njej je bilo s tem konec; v taistem letu je umrl pesnikov stari stric in dobrotnik Jožef Prešeren; na Dunaju so leta 1835 zavrnili že drugo njegovo prošnjo za dodelitev samostojne advokature.

In končni, najhujši udarec, ki je v tem nesrečnem letu zadal pesnika je bila Čopova smrt. Dne 6. julija 1835 je v Savi pri Tomačevem utonil njegov ožji rojak, prijatelj in mentor Matija Čop.

Kako spoštoval in cenil je Prešeren svojega dragega prijatelja Čopa, je najbolj razvidno iz grobnega napisu:

*Jezike vse Evrope je učene
govoril, ki v tem tistem grobu spi;
umetnosti le ljubil je, zgubljene
mu ble so ure, ko njim služil ni;
mladenčam v Reki, v Luvu in
v Ljubljani.*

Mrtvi Matija Čop
(6. julij 1835).

Poročnik Walter Zavadil zaslišuje ujeto partizanko.

redu, toda v vsakem primeru imajo hude izgube,« je Rendulic povedal resnico.

»Kaj pa se je zgodilo s tajnim arhivom vrhovnega štaba?«

»Odnegli so vsega ali pa so ga kje zakopali. Sedaj preiskujemo bližnjo okolico votline, v kateri se je zadrževalo Titovo vrhovno poveljstvo,« je odgovoril Rendulic in hkrati predlagal: »Menim, da ne bi bilo slabo, če bi Titovo uniformo nekje razstavljali iz propagandnih razlogov.«

»Rendulic, vaši podatki niso zadovoljivi. Z njimi ne upam stopiti pred firerja po vsem tem, kar smo bili storili, kajti sedaj smo spet na začetku,« je dejal Keitel.

Po tem telefonskem pogovoru je Keitel kljub vsemu informiral tudi Hitlerja.

»Brž ko bo konjev skok končan, Reza, odstavite. To je najmilejši ukrep, ki ga lahko storim glede na njegov neuspeh,« se je prve Hitlerjeve besede. »Poslijte ga na Fronto. Odstavite pa tudi generala Leyserja.«

»Kaj pa naj storimo z uniformo?« je vprašal Keitel.

»Uniforma in avtomobil sta nas drago stala. Če bi šlo le za propagando, bi uniformo izdelali tudi tu. Najprej jo naj pošljemo, nato pa naj jo razstavijo na Dunaj. Rendulic je od tam doma,« je končal Hitler.

KOMANDOSI SE BLIŽAJO OD ZADAJ

To noč, ko je polkovnik Willam prisel v Drvar, je general von Leyser zahteval pogovor z SS-poročnikom Martellijem. Ni mogel čakati na podrobnejše poročilo o dalskega bataljona.

»Povejte, gospod obersturmführer, kaj je bilo v času napada na Titovo votlino?« je vprašal general.

»Bil sem poleg svojega komandanta, ki drževala sva se blizu votline, kjer smo borili,« je odgovoril Martelli.

»Prav to me zanima,« je dejal von Leyser in nato vprašal: »Ali ste videli, kam se je umaknil vrhovni štab?«

»Nad votlino smo videli neke ljudi in komandant je z raketo obvestil letalstvo, da tam nekaj sumljivega. Letala so se nad napadala vso okolico in zanesljivo je bilo, da so ubili mrtvih, saj je bilo bombardiranje močno,« je pripovedoval Martelli.

Iz hiš izginjala zlatnina

Nezaklenjene in prazne hiše so bile vabilo dvema mladima Romajama, da sta pobrskali za zlatnino — Večina škode je povzročena, tudi nabožni kip in slika, toda kazen za ta dejanja bo treba prebiti za zapahi

Po tridnevni sodni obravnavi je prejšnji petek veliki senat Temeljne sodišča Kranj, enota v Radovljici, izdal sodbo skupini Romov, ki je letošnji spomladi zagrešila več tatvin po Sloveniji. Najvišje kazni so za vsakega tatvin prejšeli: Robert Rajhard, star 24 let iz Most, je bil obsojen na tri leta zapora, 22-letni Janez Rajhard iz Lencovega na eno leto in 10 mesecev zapora, 22-letna Ela Richard iz Celja na 3 leta in pol ter Slavica Rajhard, stara 28 let, iz Lencovega na eno leto in pol zapora.

Marca letos so se vsi štirje odpravili na Ravne na Koroškem, na Toljaci vrh, kjer je Ela Richard poznala kapelico z lesenimi kipi, starimi okoli 80 let. Okoli 80 centimetrov visok kip Marije z Jezusom je bil vreden okoli 30.000 din. Vendar pa so ga Danijelu Bobiču iz Jesenic prodali za 7.000 din. To ni bila edina kupčija, ki so jo zagrešili. Le mesec dni kasneje je Robert Rajhard sam vzel iz cerkve na Koroškem Beli sliko Marije z rožnim vencem, staro okoli 200 let. Iztrgal jo je iz okvira in prav tako prodal Bobiču za 3500 din. Slika, ki ima poleg umetniške tudi svojo kulturno

vrednost, je bila po oceni strokovnjaka vredna okoli 150.000 din, zbiralec pa jo je dobil za zelo majhne denarje. Izkupilec od tako prodanih vrednosti so med seboj delili.

Prav tako so skupaj zagrešili po Sloveniji več tatvin zlatnine. Vozili so se zdaj z Robertovim, zdaj z Janezovim avtomobilom in se ustavljali v različnih krajih. Sredi aprila so bili na Primorskem, v Mostu na Soči, Dekletu, Ela in Slavica, sta hodili po hišah in prodajali križe, za katere sta govorili, da so z Brezje. Če kje ni bilo nikogar doma, vrata pa odklenjena, sta vstopili in pobrskali na mestih, kjer ljudje ponavadi hranijo zlatnino — v omarah v spalnici. Tako sta v vasi Modrej v dveh odklenjenih hišah dekleti vzeli zlato verižico z obeskom, in v drugi pristan, srebrno broško in obesek, spet neke druge pa zlato zapetnico. Ker niso imeli denarja za plačilo hotela, so del te zlatnine v Mostu na Soči hoteli vnovčiti, a kupca ni bilo. Ko pa so slučajno srečali Džino Rajhard v Novi Gorici, jim je zlatnino, vredno več kot 14.000 din, odkupila za 2300 din.

Vsi so priznali tudi tatvine zlatnine v drugih krajih. Sredi aprila so bili v Motniku pri Kamniku, kjer sta Ela in Slavica v odklenjeni hiši pobrali zlatega nakita v vrednosti 39.000 din, in to prstane, verižice, obeske, medtem ko sta moška čakala v bližini v avtomobilu. Na podoben način so zagrešili tatvine tudi v Loki pri Zidanem mostu, kjer sta dekleti prav tako zlahka v odklenjeni hiši prišli do zlatnine vredne 5400 din.

Ela Richard, ki že prestaja kaznen zaradi podobnih kaznivih dejanj, pa je sama v Begunjah odnesla iz spalnice v neki hiši zlatnine za več kot 32.000 din. Zlatnino je prinesla na stanovanje Janeza Rajharda. Ta jo je skupaj z Robertom spravil v nogavico in skril v star neuporaben kambi v bližini hiše, kasneje pa je, ker ni zaupal Robertu, zlatnino brez njegove vednosti potopil v bližnji ribnik. Ko so kriminalisti odkrili, da je Ela Richard vzela zlatnino v Begunjah, so skupaj z njo prišli na dom Janeza Rajharda, kjer mu je Ela rekla v romskem jeziku naj pokaže zlatnino vzeto v Begunjah. Vendar pa je Janez Rajhard iz kupa zlatnine potegnil »napačne« kose, ki niso spadali v opis oškodovancev iz Begunj, pač pa so izvirali iz drugih tatvin. Tako se je klopčič razmotal še za druge tatvine, vsaj za tiste, za katere so oškodovanci izginotje prijavili postaji milice.

Ob teh kaznivih dejanjih, ki so jih zagrešili mladi Romi, seveda v radovljiški občini niso skrivali osuplosti, saj je doslej veljalo, da so se pripadniki romske narodnosti, ki jih je v tej občini veliko, dokaj dobro vklapili, čeprav so seveda ohranili svoje značilne navade, odnos do dela in življenja. Tudi nobeden od vseh štirih obsojenih ni zaposlen, žive v dokaj slabih socialnih in materialnih pogojih. Te okoliščine je sicer sodišče tudi upoštevalo pri odmeri enotne kazni za vsa dejanja ter tudi to, da so še mladi in da doslej niso prišli navzkriž z zakoni, upoštevalo pa je tudi, da je večina predmetov bila vrnjena oškodovancem, tako zlatnina kot tudi slika in kip. Ni pa seveda moglo sodišče mimo tega, da so jemali na prebrisani način, da so potovali po Sloveniji prav s tem namenom, da kje kaj vrednejšega vzamejo. Priložnosti se kot kaže kar same ponujajo ob odklenjenih hišah, razen tega pa je tudi zbiralec starin vedno dovolj in tudi takih, ki kupijo očitno ukradeno blago. Sodišče je tudi kupcu Bobiču izrekli kazni 5 mesecev zapora ter Džini Rajhard mesec dni zapora. Sodba še ni pravomočna.

L. M.

NESREČE

SKOZI RDEČO LUČ

Kranj — Voznik kolesa z motorjem, 30-letni Blagoj Minov iz Kranja, je minuli četrtek v semaforiziranem križišču pred Delavskim mostom v Kranju povzročil prometno nesrečo. Pripeljal je z mostu in se usmeril proti Škofji Loki. V križišču je gorela rdeča luč, kar pa motoristu očitno ni bilo mar, saj je kljub vsemu zapeljal v križišče. Tam je trčil v osební avto, ki ga je iz škofjeloške smeri pripeljal Stanislav Twrdi, star 29 let z Jesenic, ki je z odprte smeri nameraval zaviti levo proti Kranju. Motorist je bil v trčenju hudo ranjen.

OTROK STEKEL NA CESTO

Bled — V soboto, 18. septembra, je voznik osebnega avtomobila 24-letni Uroš Gunčar z Mlake na Bledu povozil 6-letno Anelo Ajkič. Deklica je nenadoma stekla čez cesto na mestu, ki ni označeno. Kljub umikanju je Gunčar otroka oplazil, tako da je deklica padla in se hujše poškodovala.

D. Ž.

Počitnice na tuj račun

Skoraj štiri mesece počitnic je zahodnonemška družina živela na račun solidarnosti in dobrosrčnosti naših ljudi — Kar dvakrat naj bi jim ukradli dokumente in druge stvari, kar so kasneje pri njih našli

Na poseben način si je zahodnonemška petčlanska družina omislila skoraj štiri mesece dolge počitnice pri nas. Očitno so že prvega dne, ko so v začetku aprila letos prispeli iz Italije na področje Nove Gorice, vedeli, na katero struno bo treba brenkati, da ne bi turistično potepanje ob jadranski obali in kasneje tudi po notranjosti preveč obremenilo lastni družinski proračun. No, vsake pesmi je enkrat konec. Za zahodnonemškega državljana se je pesem izpelala konec julija letos v Ožboltu, ko so miličniki pri njem našli vozniško dovoljenje, čeprav je skupaj z družinskim potnim listom še dvakrat prijavil, da mu je bilo ukradeno.

Prvikrat je prijavil tatvino v Poreču, štiri dni zatem, ko je prestopil italijansko jugoslovansko mejo. Zmikav naj bi iz njegovega petnajst let starega forda odnesel ženino torbico z dokumenti, 800 markami in 15.000 din, avtoradio in dva kovčka z osebno garderobo. Skratka ostali so goli in bosi, brez denarja, takšna je bila zgodba Alfreda Boyna, 51-letnega upokojenca, na postaji milice v Poreču. Okradeni družini s tremi otroki so izdali potrdilo, da so brez dokumentov, nato pa so namesto v Zagreb na zahodnonemški konzulat, kjer bi lahko uredili zaradi sredstev preživljanja in dokumentov, nemški turisti krenili ob jadranski obali, saj zato so končno tudi prišli. Kako dobiti denar, jih ni posebno skrbelo. Potrkali so na vrata župnišča in prosili za denar in obleko ter pri tem kazali potrdilo, da so bili okradeni. Tako v župniščih ali tudi po vaseh so bili ljudje dobrega srca in so družini radi dali, da niso stradali. Seveda niso dobesedno prosjačili, pač pa so si denar le »sposojali«, samo da so pri tem navedli svoj naslov v Zah. Nemčiji, na katerem pa že dolgo časa ne stanujejo več. Da bi bil vtis pri župnikih večji, je oče Boyn po cerkvah nabiral podobice in drugo katoliško literaturo ter se tako kazal kot goreč katolik.

Po dobrih treh mesecih pa je postalo potrdilo oddelka za notranje zadeve občine Poreč že tako zgubljeno in poškodovano, papir je cvetel na vseh koncih, da je postalo Boyna sram kazati tak papir. Zato je mimogrede, ko se je družina mudila na Bledu, stopil na oddelek milice Bled in prijavil spet tatvino, seveda lažno kot že prvokrat v Poreču: zmanjkal naj bi jim družinski potni list in vozniško dovoljenje. Na oddeku za notranje zadeve radovljiške občine je dobil potrdilo, zahteval pa je tudi denarno pomoč, vendar pa so ga s potrdilom, da je okraden, napotili na zahodnonemški konzulat. Tja seveda prebrisan turisti niso šli, pač pa so še naprej preizkušali dobroto po slovenskih krajih od Ajdovščine do Brezice, šli so do Zrenjanina in si tako kot že vse mesece doslej sposojali denar, največkrat v župniščih. V Ožboltu, kjer si je Boyn sposodil od župnika 8000 din, pustil je seveda naslov, na katerem ga ni več, pa se je takšno življenje na tuj račun zaključilo. Dokumente, za katere je namreč kar dvakrat prijavil, da so mu jih ukradli, so našli pri njem, med prvo in drugo »tatvino« pa tudi ni bil na konzulatu, da bi si preskrbel nove. Z ovadbo zaradi dveh lažnih prijav tatvine se je zastojkarstvo za sedaj končalo, do razpleta na sodišču pa bo Boyn, ki je zdaj v priporu, še razmišljal, če se je splačalo zlorabljati gostoljubnost in dobrosrčnost naših ljudi.

L. M.

Gasilski oddelek civilne zaštite LIP Bled med vajo z motorno brizgalno. — Foto: C. Z.

Akcija NNNP v radovljiški občini Dobra pripravljenost

Bohinjska Bistrica — Blizu šeststo gasilcev, obveznikov civilne zaštite je v nedeljo dopoldan na nogometnem igrišču v Bohinjski Bistrici preskusilo svoje gasilsko znanje in spretnosti. V suhi vaji z motorno brizgalno je med osmimi ekipami največ točk zbrala prva gasilska deseterina iz krajevne skupnosti Begunje. Mnogo številnejša je bila udeležba v vaji s hidrantom, saj je tekmovanje končala 47 gasilskih oddelkov.

D. Ž.

kov. Med ženskami so najboljšo pripravljenost pokazale gasilke Hotel-ske turistične podjetja Bled, ki so zbrale 710 točk. Med mešanimi ekipami je zmagal gasilski oddelek Golf hotela na Bledu z osvojenimi 921 točkami, medtem ko je v skupini moških oddelkov z zbranimi 913 točkami prvo mesto pripadlo ekipi iz krajevne skupnosti Brezje. Vse zmagovite desetine so prejele pokal, skupaj z drugouvrščenimi ekipami pa bodo zastopale radovljiško občino na republiškem tekmovanju. Preskus usposobljenosti je pripravil občinski štab za civilno zaščito, pokroviteljstvo nad množično akcijo pa so prevzele družbenopolitične organizacije, izvršni svet in skupščina občine Radovljica ter svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito.

Bolj kot tekmovalni dosežki sta na nedeljskem srečanju gasilcev — obveznikov civilne zaštite izstopali množična udeležba in opazen napredek v usposobljenosti oddelkov. Pripravljenost pa si podaja roko z nenehnim razvojem opreme in sredstev, potrebne za posredovanje v požaru in pri drugih nezgodah. V radovljiški občini se akcija NNNP ni končala z nedeljskim preverjanjem znanja, nadaljuje se z vsakodnevno dejavnostjo na delovnem mestu in v krajevni skupnosti.

C. Z.

Končni govori obtožbe in obrambe

Kranj — Včeraj se je pred Temeljnimi sodiščem v Kranju nadaljevala sodna obravnavna proti Metodu Trobecu s končnimi govori tožilca in zagovornika. Obramba je zahtevala še dodatno zaslišanje treh prič, vendar pa je senat zahtevo zavrnil in dokazani postopek zaključil.

Temeljni javni tožilec je za obtoženega Metoda Trobeca zahteval, da ga sodišče spozna zakrivega in obsodi na najstrožjo kaznen. Poudaril je, da gre za primer, ki v sodni praksi izstopa po okrutnosti glede načina, kako so končale žrtve. Obtoženi pa je sledove sam skušal zabrisati s tem, da je trupla pokuril v peči. Ko se je desam odkrilo, je svoje izjave večkrat spreminjal. Tožilec dvomi v janje okriljo, je svoje izjave večkrat spreminjal. Tožilec dvomi v janje okriljo, je svoje izjave večkrat spreminjal. Tožilec dvomi v janje okriljo, je svoje izjave večkrat spreminjal.

Prav to nespominjanje dogodkov, ki so v zvezi z obtožbo, pa je v svojem zaključnem govoru izpostavil Trobecov zagovornik, ki me v nasprotju s sodnimi izvedenci psihiatri, da Trobec je duševno ni v razvitin da je duševno bolan, le da bolezn ni mogoče odkriti in da gre v resnici pri njem za epilepsijo. Te bolezn pa pri obtoženem niso zdravili.

Obramba zatrjuje, da ni nobenih objektivnih dokazov, da so ženske na Trobecem domu umrle nasilne smrti, pač pa iz drugih vzrokov. Da teh smrti obtoženi ni prijavil nikamor, je po mnenju obrambe pripisati njegovemu strahu pred zaporom in bolnišnico in spominjanju na elektrošok, katerega naj bi se bal.

Po mnenju zagovornika tudi druga sodna obravnavna ni prinesla novih dokazov, ki bi pomagali zanesljivo identificirati Urško Brečko in Vido Markovič. Obramba včeraj ni zaključila izvajanja, zato se obravnavna danes nadaljuje.

L. M.

Rdeči petelin požiral

Premoženje

Uprava za notranje zadeve iz Kranja je koncem tedna znova razpisala nekaj požarov, ki so povzročili velikansko gmotno škodo. V prvi vaji je pustil v delovni organizaciji Dom oprema v Železnikih, ki je oddelek v tržiški Bombažni hišnici in tkalnici, izbruhnil pa je na podstrehi stanovanjske hiše v Stanjah. Skupna škoda znaša prek milijona dinarjev.

Kazlog požara, ki je izbruhnil v opremi v Železnikih, je bilo v instalacije vodov za zrak v motoru, ki je bil nasičen s prahom laki. Pri iskrenju, ki ga je povzročilo varjenje, je prišlo do požara, ki je uničil napeljavo, prek končnih izdelkov škatic za strop, od vročine so popokala stekla oknih, deloma je bil uničen omet stenah in stropu. Gmotna škoda znaša 200.000 dinarjev. Požar so lokalizirali šele po prihodu gasilcev iz Alples.

Snedičev memorial gasilcem Save — V spomin na krajana in dolgoletnega gasilskega delavca Alojza Snedica starejšega prirejajo Kokri-letni vsako leto na tretjo nedeljo v septembru na športnem igrišču v Bobovku memorialno tekmovanje. Letos je od prijateljev 15 desetin nastopilo osem ekip — gasilci Planke, Save, Primkovega, Kokrice, Senčurja, Srednje vasi, Mavčič in gostje, pobrateno gasilsko društvo Šmarje pri Jelšah. V mokri gasilski vaji in v štafetnem teku na 350 metrov je največ znanja in spretnosti pokazala gasilska deseterina Save Kranj, drugi so bili gasilci s Primkovega in tretji domačini. Po tekmovanju so si zbrani gasilci in krajani lahko ogledali vajo gašenja s čistem Creinā. — Foto: C. Zaplotnik

*Dobruo se
v Celju...*

xv. mednarodni obrtni sejem celje-golovec 17. do 26. septembra 1982

S svojimi izdelki sodeluje prek 3800 razstavljalcev. Priložnost za dogovore o sodelovanju, ugoden nakup! V okviru sejma bodo tudi strokovna posvetovanja, komercialni dnevi obrtnih zadrug, demonstracija strojne opreme, modne revije in revije pričesk ter športna tekmovanja obrtnikov.

TOZD ZARJA JESENICE

je pripravila ugoden nakup z devizami za proizvode **gorenje** z dodatnim tovarniškim popustom. V trgovini ODOMOPREMA Titova 1 na Jesenicah lahko izberete:

- pralni stroj
- črno beli televizor
- barvni televizor
- hladilnik
- dvovratni hladilnik
- zamrzovalno skrinjo
- zamrzovalno omaro
- štedilnik
- vgradni štedilnik
- vgradni hladilnik
- male gospodinjske aparate
- kuhinje

Informacije: Domoprema, Titova 1, Jesenice, tel. (064) 82-285.

Zaupajte kvaliteto **gorenje,**
kupujte v **ZARJI.**

objavlja na podlagi sklepov komisij za delovna razmerja naslednja prosta dela in naloge v

DO CREINA DS Skupnih služb Kranj

1. čistilke – servirke
2. čistilke prostorov
3. čistilca delavnic
4. skladiščnega delavca
5. odpremnika – traktorista

Zahtevani pogoji:

pod 1. – 4.:

- NK delavec in 1 leto delovnih izkušenj,
- poskusno delo 1 mesec

pod 5.

- NK delavec in 1 leto delovnih izkušenj ter vozniško dovoljenje za vožnjo traktorja,
- poskusno delo 1 mesec

TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije Kranj

1. strugarja

Zahtevani pogoji:

- poklicna šola kovinarske stroke in 3 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

TOZD Servis osebnih vozil in mehanizacije Kranj

1. kovinostrugarja v Cerkljah

Zahtevani pogoji:

- poklicna kovinarska šola in 2 leti delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok, poskusno delo 2 meseca

2. čistilca prostorov in pralca sestavnih delov v Cerkljah

Zahtevani pogoji:

- NK delavec, poskusno delo 1 mesec,

3. avtokleparja – 2 delavca

Zahtevani pogoji:

- poklicna kovinarska šola in 2 leti delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok, poskusno delo 2 meseca

4. čistilca vozil

Zahtevani pogoji:

- poskusno delo 1 mesec,
- NK delavec

Za vsa dela se sklene delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi kadrovska služba Kranj, Koroška 5. Kandidati bodo o izidu obveščeni v 60 dneh po izteku prijavnega roka.

ŠPORT HOTEL POKLJUKA

VAS VABI
NA DNEVE
ISTRSKE
KUHINJE

od 24. 9. do 2. 10. 1982

- KUHARSKE POSEBNOSTI ISTRE
- IZBRANA VINA
- NARODNA GLASBA
- PRESENEČENJA
- DNEVA – NAGRADE

Rezervacije miz po tel.:
064-77-027

SAVSKE ELEKTRARNE LJUBLJANA n.s.o.

Delavski svet
TOZD Elektrarna Moste
ponovno objavlja prosta dela
in naloge

- OBRATOVNEGA KLJUČAVNICARJA II
- STROJNIKA ZAMENJEVALCA

Pogoji:

- KV delavec kovinarske smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
- predhodni preizkus strokovnih in delovnih zmožnosti,
- ustrezna psihofizična sposobnost delavca,
- izmensko delo.

Nastop dela je možen takoj. Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Stanovanja ni.

Pismene prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogojev, kandidati vložijo v roku 15 dni po objavi na naslov: Savske elektrarne Ljubljana, TOZD Elektrarna Moste – Žirovnica, delavski svet.

Kandidat bo izbran v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

GORENJSKA PREDILNICA Škofja Loka

Kidričeva 75, n.s.o.o.

razpisuje prosta dela in naloge

VZDRŽEVALCA V TOZD PREDILNICA (2 delavca)

- Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
- poklicna kovinarska šola za strojne ključavničarje, ali druga ustrezna smer in 1 leto delovnih izkušenj,
 - poskusno delo je 3 mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Gorenjska predilnica Škofja Loka, Kidričeva 75, kadrovska služba.

Prijavljene kandidate bomo obvestili v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Delavski svet TOZD Kompas Hotel Bled

razpisuje dela in naloge

POMOČNIKA DIREKTORJA za štiriletno mandatno dobo

Poleg splošnih, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja izobrazba gostinsko-turistične ali ekonomske smeri,
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj,
- aktivno znanje enega in pasivno znanje enega tujega jezika,
- moralnopolitična neoporečnost

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Kompas Hotel Bled, Cankarjeva 2, v 15 dneh razpisni komisiji.

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

VODJE KUHINJE

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba – kuhar,
- izpit za VKV – izpit iz higienskega minimuma,
- 2 leti ustreznih delovnih izkušenj

NATAKARJA

Pogoji:

- gostinska šola – KV natakara,
- pasivno znanje dveh tujih jezikov, tečaj iz higienskega minimuma,
- 2 leti delovnih ustreznih izkušenj

Z izbranimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Kompas Hotel Bled, Cankarjeva 2 – komisiji za delovna razmerja.

CARINARNICA LJUBLJANA Šmartinska 152 a

objavlja po sklepu sveta delovne skupnosti razpis za sprejem

I. V CARINARNICI LJUBLJANA, Šmartinska 152 a

1. diplomirane ekonomiste za opravljanje del in nalog na pregledu blaga in carinsko upravnem postopku
2. pripravnik z visokošolsko izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri

II. V CARINSKI IZPOSTAVI KRANJ:

3. diplomiranega inženirja kemijske tehnologije
4. diplomiranega ekonomista ali diplomiranega strojnega inženirja za opravljanje del in nalog na pregledu blaga

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev po Odloku Zveznega izvršnega sveta o sprejemanju delavcev na delo v carinsko službo (Ur. l. SFRJ št. 64/74) izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da obvladajo slovenski jezik in enega izmed svetovnih jezikov,
- da imajo urejeno vojaško obveznost.

V postopku izbire bo preverjena nagnjenost in primernost kandidata za delo v carinski službi. Poskusno delo je 3 mesece.

Zaradi specifičnosti dela bodo imeli pri izboru prednost moški v starosti do 35 let.

Delo pod točko 1., 3. in 4. se združuje za nedoločen čas, pod 2. pa za določen čas.

Za enega izmed sprejetih kandidatov v CARINSKI IZPOSTAVI KRANJ je na razpolago dvosobno stanovanje v Kranju.

Pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela sprejema Carinarnica Ljubljana, Šmartinska 152 a, do 4. 10. 1982.

TIKO

Tržiško podjetje industrijsko kovinske opreme Tržič

Po sklepu delavskega sveta razpisuje za 4 leta prosta dela in naloge (reelekcija):

1. VODENJE TEHNIČNEGA PODROČJA
2. VODENJE KOMERCIJALNE

Pogoji:

Kandidata za navedena dela in naloge morata poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1.: – visoka ali višja strokovna izobrazba strojne smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih in nalogah,
- delno znanje nemškega jezika
- pod 2.: – visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali organizacijske smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj,
- delno znanje nemškega jezika

Kandidata morata imeti ustrezne organizacijske in vodstvene sposobnosti in pravičen odnos do samoupravljanja.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema v 15 dneh po objavi razpisna kadrovska služba delovne organizacije TIKO Tržič, Koroška cesta 17.

O rezultatih razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

BRAZIL TROPICAL — KARNEVAL RIO — SAMBA

»Predstava kot kava:
črna • vroča • sladka!«

V KRANJU
v večnamenski dvorani
Gorenjskega sejma
v torek, 28. 9. 1982
ob 19.30

Predprodaja vstopnic:
poslovalnica **ALPETOUR**
v hotelu Creina

MALI

OGLASI

telefon
27-960

nasproti porodnišnice
C. JLA 16
— uprava
— komerciala
— ekonomska
propaganda 28-463

PRODAM

Prodaj HI-FI iskra tip 2030 z zvoč-
nikom. Telefon 26-248 po 18. uri 8887
Poceni prodaj nov AVTO-KASETO-
FON Pokopališka 22, Kokrica, tel.
24-442 9273
Prodaj 8 tednov stare PUJSKE.
Mladec, Selo 22, Zirovnica 9288
Prodaj kovinska GARAŽNA VRA-
TA 230 x 210. Ivan Alič, Murave 5, Po-
ljane 9395
Ugodno prodaj 32 kv. m novega kla-
sirnega bukovega PARKETA. Britof
238 (ob Jezerski cesti) 9406
Prodaj mlade PUJSKE, stare 7 ted-
nov. Jozic Rožic, Hudo 7 pri Trzinu 9485
Ugodno prodaj dobro ohranjen
ELEMENTE za dvosobno montažno hi-
šo brez ostrešja. Telefon 064-28-422 9486
Prodaj 1000 kosov modularnega
BLOKA 10 x 19 x 30 in dve železobet-
onski MREŽI 8 x 5. Koželj, Pot za krajem
24, Kranj 9487
Prodaj 300 kosov BETONSKIH
KAPADROV in 1800 kosov STREŠNE
PEKE novoteks, sive z obrobo in sle-
mjenjski. Stane Plestenjak, Zg. Bitnje
9488
Prodaj SEDEŽNO GARNITURO,
KAVČ in dva FOTELJA. Telefon
23-238 9489
Ugodno prodaj raztegljiv KAVČ (za
osebi) in dva FOTELJA ter črnobel
TELEVIZOR. Informacije po tel.
702, oziroma na domu v dopoldan-
nem času 9490
Prodaj trajnožarečo PEČ. C. na Ru-
sini 31, Kranj 9491
Prodaj trodelno OMARO, primerno
za dve sobi ali jedilnico. Kokalj,
Bled 164 9492
Prodaj SIPOREKS, dimenzije 7,5,
oblaganje (približno 3 kub. m) Ader-
41, Cerklje 9493
Prodaj starejšo STRUŽNICO, 1,5 m
dolžine in VW MOTOR
2300 ccm. Naslov v oglašnem oddelku.
9494

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža in očeta

MILANA PROSENA

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, znanec, so-
delavcem KŽK — Vrtinarija Kranj, Marjanovim sošolcem ŠC Iskra
Kranj, Bernardinim sodelavcem v Iskri in prijateljcem za izrečena
sožalja, podarjene vence, denarno pomoč in spremstvo na njegovi
zadnji poti. Zahvala velja tudi dr. Belehariju, Kirurškemu oddelku v
jeseniški bolnišnici, g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred ter
gasilec in zvonarjem.

ZALUJOČI: žena Marija, hči Bernarda in sin Marjan
Zg. Brnik, 16. septembra 1982

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in tete

MINKE BERGANT

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti,
ji darovali cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvalju-
jemo osebju Centra slepih v Stari Loki za nego v zadnjih
dneh, g. župniku za pogrebni obred in poslovljene besede ter pev-
cem.

VSI NJENI

Stara Loka, 17. septembra 1982

VOZILA

Prodaj ZASTAVO 101 konfort, sta-
ro 10 mesecev, cena 23,5 SM, garažira-
no. Gogič, Veljka Vlahoviča 5, Kranj 9329
Ugodno prodaj ZASTAVO, letnik
1972. Telefon 064-62-006 po 18. uri 9438
Prodaj FIAT 1300, starejši letnik,
registriran do julija 1983. Bistrica 12,
Dupleje 9439

poslovno
prireditveni
center
gorenjski sejem
kranj

Poslovno prireditveni
center
**GORENJSKI SEJEM
KRANJ, p.o.**

objavlja naslednja prosta dela
in naloge

1. ČISTILKE
2. 2 UREJEVALCEV
PRIREDITVENEGA
PROSTORA

Osebnih dohodkov je po pravil-
niku, za obojestransko sode-
lovanje za nedoločen čas pa se
bomo odločili po dvomeseč-
nem poskusnem delu.

Interesenti naj pošljejo pis-
mene prijave v roku 15 dni
na naslov PPC Gorenjski
sejem Kranj, Savski log.
O izbiri bodo kandidati ob-
veščeni v 30 dneh po
objavi.

Glas v vsako
gorenjsko
gospodinjstvo!

Osnovna šola
**PADLIH PRVOBORCEV
ZIRI**

Razpisna komisija razpisuje
dela in naloge

RAČUNOVODJE

Pogoji:

- končana srednja šola eko-
nomske smeri,
- 5 let delovnih izkušenj.

Nastop službe po dogovoru,
najkasneje pa 1. 12. 1982.

Poskusna doba 3 mesece.

Razpis velja do zasedbe de-
lovnege mesta.

Prijave z dokazili o izobraz-
bi pošljite na gornji naslov,
za razpisno komisijo.

Ugodno prodaj ZASTAVO 101, let-
nik 1975, neregistrirano, celo ali za re-
zervne dele. Telefon 24-276 — Kranj 9518

Prodaj ZASTAVO 101, po delih. In-
formacije v popoldanskem času po tel.
70-426 9519

Prodaj NSU 1000, letnik 1970, vo-
zen, neregistriran. Anica Ribnikar,
Zvirče 49, Tižič 9520

Dele za R-8 ter FIAT 124, prodaj.
Zgoša 46, Begunje 9521
MERCEDES 200, letnik 1967, potre-
ben popravila, prodaj. Telefon 50-047 9522

Prodaj LADO SL 1500, letnik 1976,
dobro ohranjeno. Telefon 064-74-695 9523

Prodaj JAWO sport, 350 ccm, nevoz-
no. Telefon 28-450 od 16. ure dalje 9524
Prodaj ZASTAVO 101 comfort, let-
nik 1980. Ogled od 15. ure dalje, Franc
Križaj, Reteče 18/A, Škofja Loka 9525

ZASTAVO 101, letnik 1973, registri-
rano do julija 1983, prodaj. Stane Kol-
man, Zgoša 40, Begunje 9526

Se voznega PRINZA 1200, letnik
1972, prodaj. Telefon 75-232 9527
Zastavo 750, letnik 1971, ugodno pro-
dam. Jelenčeva 33, Kranj, tel. 26-056 9528

Ugodno prodaj osebni avto LADA
caravan, letnik 1981. Informacije po
tel. 064-78-340 od 11. ure dalje ali v go-
stišču RIBNO PRI BLEDU 9529

Prodaj TOVORNO PRIKOLICO za
osebni avto. Telefon 83-302 9512
RENAULT 9 vrstni red odstopim.
Ponudbe pod: Devetka 9513
Prodaj LADO familjare, letnik
1980, s plinsko napravo. Franjo Kut-
njak, C. 1. maja 65, Kranj 9514
Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1976,
53.000 km. Kličite vsak delavnik od 15.
do 17. ure po tel. 23-304 9515
Prodaj avto ZASTAVO 125 PZ, cele-
ga ali po delih. Žarko Mejič, Tončka
Dežmana 10, Kranj. Informacije od 14.
do 22. ure 9516
Prodaj R-4, letnik 1977. Koželj, Šu-
ceva 1 9517
Prodaj LADO ser 1500. Leše 7,
Trzin 9530

Vpisujemo v začetni, nadaljevalni in
rock'n'roll. Tečaj bo vsako sredo, čet-
rtek, petek in soboto zvečer.
Ples pa bo vsak petek ob 20. uri.
Informacije po tel. 21-130 od 7. do
9. ure.

JANEZ BORIŠEK 9538

Opravljam VRTANJE za centralno
in dolbenje (štemanje) za elektriko in
vodovod. Informacije popoldan po tel.
064-24-788 9539

TESNIM okna po sodobni metodi s
kovinskim trakom. Informacije po tel.
061-552-655 popoldan 9540

POSESTI

TRAVNIK za čebelnjak na relaciji
Naklo—Trzin kupim. Telefon 47-153 9533

Kupim manjšo, lahko starejšo HIŠO
v Kranju ali okolici, do 180 SM. Pavlič,
Kidričeva 26, Kranj 9534

Oddam starejšo HIŠO v bližini Kra-
nja za 5 let, s predplačilom vsaj za dve
leti. Šifra: Takoj vseljava 9535

Iščemo prosto GARAŽO na Zlatem
polju ali v bližini. Ponudbe pod: Zima 9536

ZAPOSLOTITVE

Zaposlitev dobi KUHARICA. OD po
dogovoru. Nedelje proste. Ponudbe po
tel. 23-484 9470

Iščemo upokojenko za pomoč v GO-
SPODINJSTVU v mesecu oktobru. Po-
nudbe pod: Mlada družina 9537

OBVESTILA

Cenjene stranke obveščamo, da bo
GOSTILNA »PRI VIKTORJU« od
19. 9. 1982 dalje v nedeljah zaprta 9472
IZDELJUJEMO vse vrste fasad in
notranji omet. Lahko na žiro račun.
Telefon 064-49-154 (Gaši Milazim) 9474
PLESNI TEČAJI IN PLES V KRANJU:
Delavski dom — vhod 6

TRIGLAV KONFEKCIJA p. o.
Kranj, Savska cesta 34

objavlja prosta dela in naloge

ŠIVANJE ŽENSKÉ KONFEKCIJE

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo dokončano poklicno šolo šiviljske
smeri, zaželjene so delovne izkušnje.

Poskusno delo za objavljena dela in naloge je 2 meseca. Prijave z doka-
zili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih del spreje-
mamo 8 dni po objavi na gornji naslov.

Kandidati bodo povabljeni na informativni razgovor. O izidu izbire
bodo obveščeni najkasneje v 30 dneh po veljavnosti objave.

Lth

Loške tovarne hladilnikov
LTH ŠKOFJA LOKA

kadrovska komisija objavlja naslednja prosta dela in naloge:

TOZD LIVARNA:

VS I VODJE razvoja livarne

Pogoji:

- visoka šola metalurške smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj

TOZD HLADILSTVO:

- VEČ KVALIFICIRANIH STRUGARJEV
- KVALIFICIRANEGA LIČARJA

Pogoji:

- poklicna šola

DS Skupnih služb OE UPRAVA:

- KVALIFICIRANO KUHARICO

Pogoji:

- poklicna šola,
- 1 leto delovnih izkušenj

Objavljena dela in naloge so predvidene za nedoločen čas, s poskusnim
delom 3 mesecev.

Pismene prijave o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po
objavi oglasa na naslov: LTH Škofja Loka, Kadrovska socialna
služba.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

V soboto pa gremo

Menda bo tale Glasov izlet v soboto v Kumrovec in Podčetrtek največji izlet, ki je kdaj šel z Gorenjske. Kar okrog 180 nas bo. Upamo, da bo veselo. Nekatere zanima, kako bomo v Kumrovcu prišli z železniške postaje do Titove rojstne hiše. Dobro četr ure bomo ta kos poti šli peš. Lep sprehod bo, ravno prav, da poravnamo kosti po vožnji. V Podčetrtku pa je le kakih pet minut hoda od železniške postaje do starega hotela toplic, kjer nas bo že čakalo vse za prijeten piknik na prostem. Pri TTG obljublajo bogato »kmečko pojedino«. Vzemite pa s seboj tudi kopalke. Morda se vam bo pa le zahotelo kopanja v bazenu, s termalno vodo, ki menda pozdravi prav vse...

Danes objavljamo še zadnja dva izžrebanca:

Jože Ovišček, Zbiljska 5, Medvode in

Franc Teran, Nasovče 17, Komenda

Ob 40-letnici preboja 2. grupe odredov na Štajersko so se borci zbrali na Jezercih pod Krvavcem

Leto 1942 je bilo na Gorenjskem najtežje

Jezercia pod Krvavcem — Veliko nekdanjih borcev Kokrškega odreda in 2. grupe odredov se je v nedeljo, 19. septembra, zbralo pod Krvavcem, da počaste spomin padlih sotovarišev, ki so svoja mlada življenja pustili prav tu. 13. avgusta 1942 je nad Davovcem padlo 13 borcev 2. grupe odredov, padli pa so tudi 3 borci iz Krvavške čete. Do 21. avgusta 1942 pa je padlo še 6 borcev Krvavške čete in 3 iz 2. grupe odredov.

Neradi se tako borci Kokrškega odreda, kot borci 2. grupe odredov spominjajo tistih avgustovskih dni leta 1942. Najtežji dnevi so bili to. Borci 2. grupe odredov, Šiškov, Simonov in Kranjčev bataljon ter štab 2. grupe odredov so se po roški ofenzivi hoteli prebiti na Štajersko in tam prižgati plamenico upora. Vendar zaradi hudega nemškega pri-

tiska, se je Šiškov bataljon tedaj že na italijansko-nemški meji vrnil v Dolomite, Simonov in Kranjčev bataljon pa sta nadaljevala pot preko Gorenjske, pod Karavankami na Štajersko. Dogovorjeno je bilo, da Kokrški bataljon preskrbi za borce 2. grupe odredov varen prehod preko Save pod Karavanke, jim tam pripravi skladišča hrane in jih čez Karavanke prepelje na štajersko stran. A vse bi bilo možno uresničiti, če bi vmes ne prišle izdaje, celo najhujše, kar jih je tedaj sploh moglo biti: iz partizanskih vrst je ušel partizan Miha Perko in postal najhujši izdajalec. Nemcem je izdal vse partizanske načrte, povedal tudi za skrivališče, kjer naj bi se borci 2. grupe odredov oskrbeli s hrano.

Kokrški odred je konec julija 1942 poslal na Jelovico dve skupini vodilcev z nalogo, da varno prepelejo borce 2. grupe odredov čez Gorenjsko. Prav tako so vskladiščili hrano zanje. Nekje nad Jamnikom so se srečali z borci 2. grupe odredov, vendar našli so že zelo razredčene, kajti po Jelovici je ta čas divjala nemška ofenziva »Enziana«, ki je bila nadaljevanje roške ofenzive in imela nalogo uničiti vse partizanske enote. Simonov bataljon, ki je štel 115 borcev se je nedaleč od Kroke pritajil in 11. avgusta prebredel Savo, Kranjčev bataljon pa se je moral skupaj z borci 1. grupe odredov prebiti iz obroča. Kranjčev bataljon se je potem ko je padel iz zasede v zasedo in ostal povsem brez hrane prebil čez Košuto na Koroško, Simonov bataljon pa se je iz Udinega boršta napotil proti Krvavcu, kjer naj bi pri lovski koči nad Davovcem dobil zvezo s Kokrškim bataljonom. Vendar so bili tudi tu že na delu »raztrganci«, ki so vodilce pobili oziroma ujeli. Tri dni je okrog 100 nemških policistov skritih čakalo na Simonove borce in ko so se tretji dan ti vsi premočeni, zaviti v šotorska krila vzpenjali po žlebu, so udarili po njih... Toda kljub vsemu so se Simonovi borci prebili na Štajersko; toda od 125 borcev je na Štajersko prispelo le okrog 90 borcev.

Na nedeljski slovesnosti na Jezercih pod Krvavcem, kjer stoji lep spomenik padlim borcem v tistih dneh, je govoril predsednik Domicilnega odbora Kokrškega odreda Miloš Rutar-Ružo, kulturni program pa so izvajali mladi iz Cerkelj. Partizansko srečanje pa se je potem nadaljevalo na Kriški planini pod Krvavcem.

D. Dolenc

Koroški Slovenci med nami

Lepo jih je bilo videti in slišati sredi starega Kranja. — Foto: D. Dolenc

GLASOVA ANKETA

Lep kulturni dogodek

Zveza kulturnih organizacij Jesenice in Radovljica sta minulo soboto organizirali koncert Prešernovih pesmi. Na koncertu v cerkvi svetega Marka v Vrbi so sodelovali moški zbor iz Podnart, iz Kroke in recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenice.

Koncert so pripravili prvič; po odmevu med obiskovalci sodeč pa koncert nikakor ni bil zadnji. Izredno lepo je v cerkvi izzvenela Prešernova pesem in pevci so upravičeno bili deležni navdušenega pozdrava obiskovalcev, ki so prišli iz obeh občin in se po koncertu v osnovni šoli gorenjskega odreda v Žirovnici pogovorili o svojem delu in problemih.

In kaj so dejali trije obiskovalci koncerta?

Bojan Pogačnik: »Kot dijak srednje ekonomske šole na Jesenicah že šest let sodelujem tudi v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Takšna prireditve kot je v Vrbi je nedvomno izredno dobrodošla, saj nepozabnih Prešernovih pesmi nikoli ne moremo in ne smemo pozabiti. Lep spomin na Prešerna, tudi med letom in ne samo ob obletnicah. Zelo dobro pa je tudi, da se srečajo kulturni delavci obeh občin in se pogovorijo o svojem delu.«

Jelka Svetina: »Prireditve v cerkvi svetega Marka je bila izredno kvalitetna in je upravičeno požela vse priznanje. Mislim, da bi morala postati tradicionalna, saj je dogodek, ko se

neposredno v Prešernovem rojstnem kraju zasliši njegova pesem, tako zborovska kot recitatorska, vreden vse pozornosti. Le bi si, da bi jo ohranili in pripravili vsako leto.«

Ivan Tušar: »Čeprav je to prvi koncert v tem okolju, zasluži pohvalo, kar so nedvomno izkazali prav vsi obiskovalci, ki so bili nad tem kulturnim dogodkom navdušeni. Zelo pohvalno je tudi, da se v Vrbi srečujejo kulturni delavci jeseniške in radovljiske občine ter pogovorijo o svojem delu. Zveza kulturnih organizacij Radovljica in Jesenice sta torej pripravili izjemen kulturni dogodek, ki bi ga veljalo ohraniti tudi v prihodnje.«

D.S.

Obletnica požiga Gozda

V spomin na požig vasi Gozd bodo krajanji iz Križev, Pristave, Sebenj in Seničnega od 27. septembra do 3. oktobra slavili krajevni praznik — Številna športna srečanja — Tradicionalni zbor nekdanjih borcev, mladine in drugih občanov bo v Gozdu 3. oktobra ob 10. uri

Križe — 7. oktobra bo minilo 38 let od tistega črnega dne, ko so okupatorji zaradi privržnosti Gojžanov narodnoosvobodilnemu boju in revolucionarnim idejam požigali Gozd. V spomin na dogodek, ki je porodil še večjo željo, da bi pregnali sovražnika, praznujejo krajanji iz Križev, Pristave, Sebenj in Seničnega krajevni praznik.

Letos ga bodo praznovali od 27. septembra do 3. oktobra. Začeli bodo s športnimi srečanji, ki jih prireja delavno TVD Partizan, sklenili pa s tradicionalnim zborom nekdanjih borcev, mladine in drugih občanov v Gozdu.

V ponedeljek, 27. septembra, bo ob 15. uri teniški turnir dvojic na igrišču v Sebenjah in ob 16. uri na kegljišču Pod lipo v Pristavi tekmovanje moških ekip krajevnih skupnosti v kegljanju. Ženske bodo tekmovali naslednji dan ob 16. uri, ko bo v Pristavi tudi štart rekreacijskega kolesarjenja za trim značko. V sredo, 29. septembra, bo ob 15.30 v Seničnem kros za pokal krajevnih skupnosti, v četrtek ob 16. uri tekmovanje ekip krajevnih skupnosti v streljanju z zračno puško v Križah, ob 17. uri pa šahovska simultanka z mojstrom Ivom Bajcem v kriški osnovni šoli. V petek, 1. oktobra, se bo ob 15.30 v šoli začelo odprto prvenstvo Križev v namiznem tenisu. Ob 16. uri bo rokometni turnir generacij na igrišču TVD Partizan v Križah,

ob 18. uri pa gasilska vaja, prav tako v Križah.

Slavna seja sveta krajevnih skupnosti, na katero so povabljeni vsi krajanji iz Križev, Pristave, Sebenj in Seničnega, bo v soboto, 2. oktobra, ob 18. uri v osnovni šoli. Na seji bodo pregledali delo v minulemu letu, začrtali nove naloge ter podelili priznanja Osvobodilne fronte najbolj zaslužnim krajanom, pokale in priznanja pa najuspešnejšim s športnih tekmovanj.

V nedeljo, 3. oktobra, se bo slavnost začela ob 8.30 s poletom zmajarjev s Kriške gore. Ob 10. uri pa bo, kot že rečeno, osrednja svečanost v spomin na požig Gozda. Slavnostna govornica bo Zinka Sprčić, predsednica občinske konference SZDL Tržič. Kulturni program bodo pripravili krajanji iz Križev. Ob tej priliki bodo mladinci prostovoljci slovesno stopili v enote teritorialne obrambe.

V štirih krajevnih skupnostih pod Kriško goro so pripravili zares pester in bogat praznični program. Razen tega pa se lahko pohvalijo tudi s pomembnim graditeljskim uspehom, ki je v zaostrenih pogojih gospodarjenja še toliko več vreden. Letos so namreč krajanji Zgornjega Vetrna dobili sodobnejšo cestno povezavo. Naložba je stala blizu 500.000 dinarjev; 70.000 dinarjev so krajanji prispevali sami.

H. Jelovčan

Cigarete in človekovo zdravje

V kranjskem dispanzerju za pljučne bolezni in TBC že dolgo ugotavljamo, da je najmanj pri polovici naših na novo registriranih bolnikov kajenje cigaret v neposredni ali posredni zvezi z njihovim bolezenskim stanjem na pljučih, na srcu ali ožilju. Poleg letno registriranih 1000 bolnikov s ponavljajočim se akutnim vnetnim procesom v zgornjih dihalih, ki jim kajenje cigaret povzroča le večjo sprejemljivost za infekcije z virusi in bakterijami, imamo v evidenci in na zdravljenju še preko 300 težkih kroničnih bronhitičarjev. Za pljučnim rakom pa letno umre vsaj 20 naših občanov. V našem dispanzerju še nismo imeli primera raka na pljučih pri nekadilcu. Ženske sicer manj kadijo, toda vse, ki so zbolele za rakom na pljučih, so bile hude kadilke.

Ze dolgo je znano, da so v tobaku snovi, ki pri dolgotrajnem kajenju povzročajo nastanek bolezenskih sprememb, kot so stiskanje žil, še posebno je nevarno stiskanje srčnih žil, ki pripelje pri kadilcih šestkrat pogosteje do infarkta kot pri nekadilcih; pojavlja se zoževanje in končno začepljenje arterij v nogah, draženje, vnetje in zoževanje dihalnih poti, najhujša oblika delovanja cigaret na kadilca pa je razvoj rakastih celic v sluznici dihalnih poti. Pri kadilcih je tudi večja možnost za razvoj raka na ledvicah in mehurju. Prav tako je pri kadilcih rana na želodcu dvakrat pogostejša kot pri nekadilcih.

Okoli 10 odstotkov kadilcev sicer ne pozna nobenih kvadratnih posledic kajenja. To so pač individualne razlike v odpornosti organizma, ki pa se na žalost vnaprej ne dajo ugotavljati. Vsaj

90 odstotkov kadilcev trpi za to ali drugo posledico kajenja. Precej pa je tudi nekadilcev, ki imajo težave na dihalih, ker stalno živijo z včasih zelo nevidnimi kadilci.

Res, da poleg nikotina preže na človeka še druge nevarnosti iz okolja, od vode, hrane, alkohola, mamil, onesnaženega zraka itd. Vendar pa kajenje še vedno predstavlja nevarnost prve vrste, čeprav se prav kajenje da najceneje odpravljati. Z vsemi sredstvi družinske, šolske in družbene vzgoje bi bilo treba preprečevati, da se novi kadilci ne bi pojavljali.

Zasvojenim kadilcem pa je potrebna močna volja v začetku odvajanja od kajenja, z vsakim naslednjim dnevom pa je lažje. Po šestih mesecih je navadno nekdanji kadilec ozdravljen nikotinomanije, kasnejša poženja po cigaretah pa se lahko odpravi, če samo pomislimo na možne škodljive posledice kajenja.

prim. dr. Jože Šušterič

Kranj — Lep kulturni dogodek je doživel Kranj. Godba na pihala iz Železne Kaple je zaigrala nekaj priljubljenih skladb na kranjskem Titovem trgu. Ob enajstih dopoldne je bilo, ko je mesto živo in v hipu so simpatični rdeči žametni telovniki in bele bluze in srajce koroških narodnih noš dobili občudovalce. Dogodek, ki bi se lahko večkrat ponovil, kajti prav tega manjka staremu Kranju, ugotavljamo že dolgo. Pa ni bil samo koncert. Lepo so se naši bratje z one strani Jezerskega vrha in izpod Pece domislili: mlada Mojca, članica orkestra, je pod pazduho nosila ploščat sodček s pipico in v kozarec točila koroškega domačega. Marsikdo je bil deležen dobre močne kapljice. Malo, pa od srca, je bilo videti. Predvsem pa je bilo prisrčno in lepo. Le še pridite, prijatelji s Koroške! — Foto: D. Dolenc